Ніва

ТЫДНЁВІК ГПБГКТ

№ 43 (869) ГОД XVII БЕЛАСТОК 22 КАСТРЫЧНІКА 1972 г. ЦАНА 60 гр.

ПАСТАНОВЫ VII З'ЕЗДУ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

1 Галоўнай мэтай дзейнасці таварыства з'яўляецца ўключэнне беларускага насельніцтва ў агульнанацыянальнае будаўніцтва сацыялізму ў ПНР. У сувязі з гэтым ГП, аддзелы і гурткі будуць шырока і ўсебакова працягваць ажыццяўленне пастаноў VI з'езду ПАРП, звяртаючы асаблівую ўвагу на агульнадзяржаўныя грамадска-палітычныя, гаспадарчыя і культурныя заданні, у тым ліку і статутовыя заданні, якія вынікаюць з спецыфікі асяроддзя, у якім дзейнічае БГКТ.

2. У штодзённай працы нашай арганізацыі мы павінны дбаць аб развіцці нашай Айчыны, у тым ліку і рэгіёну, паказваючы яго здабыткі і перспектывы далейшага развіцця, якія будуць залежаць ад грамадскай пазіцыі і адданасці кожнага грамадзяніна, у тым ліку і члена таварыства.

3. Прывіваць сярод нашых членаў, а таксама сімпатыкаў пачуццё абавязку да выконваемай прафесіянальнай і грамадска-палітычнай працы на месцы працы і жыхарства.

4. Шырэй, чым дагэтуль знаёміць беларускае насельніцтва з прагрэсіўнымі традыцыямі польскага народа і польскай культуры, а таксама польскае насельніцтва з прагрэсіўнай беларускай культурай шляхам працягвання такіх мерапрыемстваў, як фэстыны, сустрэчы з палітычнымі, грамадскімі і культурнымі дзеячамі, пісьменнікамі, як дэманстраванне кінафільмаў, выступленні аматарскіх калектываў, харавыя і тэатральныя конкурсы і г.д.

Увесці ў традыцыю такія мерапрыемствы, як арганізаванае з нагоды XV-годдзя БГКТ у клубе ВКЗЗ пад лозунгам «Чужое хваліце — свайго не ведаеце», прысвечанае дасягненням БГКТ, якое з увагі на свой характар, спрыяла папулярызацыі дасягненняў БГКТ у гарадскім асяроддзі ў Беластоку. Такія мерапрыемствы павінны арганізаваць на сваёй тэрыторыі паасобныя аддзелы.

5. БГКТ павінна цесна супрацоўнічаць з іншымі арганізацыямі: прафсаюзнымі ўстановамі, маладзёжнымі арганізацыямі і гаспадарчымі прадпрыемствамі; імкнуцца грамадскім чынам пашыраць матэрыяльную базу для культурнай дзейнасці.

6. Сістэматычна ўтрымліваць кантакты з аддзеламі культуры, ВДК і ПДК, выкарыстоўваць іх парады і інструктаж у культурна-асветнай дзейнасці таварыства.

7. Зрабіць захады, каб супольна з аддзеламі культуры і ВДК арганізаваць у кожным годзе для інструктараў мастацкіх калектываў падрыхтовачна-метадычныя курсы.

8. Супольна з КОСБ і ООМ працягваць і яшчэ больш разгортваць сярод вучняў пачатковых і сярэдніх школ конкурс на беларускую песню і дэкламатарскія конкурсы.

9. Працягваць і пашыраць конкурсы на беларускую песню, запачатканыя ў 1970 годзе, звяртаючы ўвагу на як найшырэйшае ўключэнне ў іх вясковага асяроддзя.

10. У сувязі з тым, што конкурсы беларускай песні з кожным годам разгортваюцца ўсё шырэй, аддзелы, супольна з ЗМВ і іншымі арганізацыямі, павінны арганізаваць у гуртках БГКТ канцэрты лаўрэатаў аглядаў.

11. Зрабіць захады ў напрамку стварэння ў Беластоку грамадскага тэатральнага калектыву.

12. Лепш апекавацца існуючымі харавымі калектывамі ў Гарадку, Бельску, Гайнаўцы, Орлі і Беластоку, а таксама давесці да канца справу стварэння народных калектываў у Міхалове і Крынках, забяспечваючы іх адпаведнымі інструктарамі, уборамі, рэпертуарам, інструментамі і г.д. Аднача трэба імкнуцца да сістэматычнага павышэння мастацкага ўзроўню гэтых калектываў з мэтай падрыхтавання базы для арганізацыі аглядаў беларускіх харавых калектываў, а таксама распаўсюджвання музычнай культуры ў асяроддзі, у якім дзейнічае БГКТ.

13. Працягваць пачатае студэнтамі беларускай філалогіі ВУ і «Нівай» збіранне беларускага фальклору на Беласточчыне. Сістэматычна апрацоўваць і публікаваць гэтыя матэрыялы на старонках «Нівы», а таксама зрабіць захады ў напрамку выдання спецыяльных фальклорных сшыткаў.

14. Надалей рабіць захады наконт стварэння адпаведных умоў для Рэгіянальнага беларускага музея ў Белавежы, якія б гарантавалі яму захаванне сабраных матэрыялаў і нармальнае функцыянаванне музея.

(Працяг на стар. 3)

Галасуем мандатамі... Пастановы прыняты аднадушна... *Фота Цаф — П. Савіцкі*

БГКТ хроніка

■ Нядаўна па ініцыятыве і пры арганізацыйнай дапамозе гайнаўскага аддзела БГКТ у вёсцы Камень быў адкрыты клуб «Руху».

■ Гайнаўскі аддзел БГКТ супрацоўнічае з павятовым праўленнем «Рух». З нагоды набліжаючайся 50-ай гадавіны СССР аддзел БГКТ забяспечыў усе 25 клубаў «Руху» прапагандысцкімі матэрыяламі аб СССР.

■ Бельскі аддзел БГКТ супольна з павятовым праўленнем ЗМВ намеціў правесці супольныя сходы ў сваіх гуртках. У многіх выпадках члены БГКТ з'яўляюцца таксама членамі ЗМВ, а ў многіх гуртках БГКТ ёсць так, што тыя самыя людзі з'яўляюцца і членамі Беларускага таварыства і членамі Саюза вясковай моладзі. Прымаючы гэты факт пад увагу, супрацоўніцтва абедзвюх спамянутых арганізацый неабходнае. І так, супольныя сходы пачаткова будуць праведзены ў трох грамадскіх радах нарадовых — у Орлі, Грыгораўцах і Пасынках.

■ Гурткі БГКТ у Аўгустове і Саках (Бельскі павет) падрыхтоўваюцца да ўрачыстых вечароў, якія будуць арганізаваны ў гонар 50-ай гадавіны СССР.

■ Члены БГКТ у вёсках Паўлы і Аўгустова, што на Бельшчыне, аплацілі ўжо членскія складчыны ў 100 працэнтах.

■ 27 верасня Галоўнае праўленне БГКТ наведалі прадстаўнікі Куяўска-паморскага культурнага таварыства з Быдгашчы на чале з сакратаром праўлення Янам Вайцяхоўскім. Падзяліўшыся дасягненнямі ў дзейнасці, прадстаўнікі КПКТ і БГКТ пастанавілі супрацоўнічаць. У пачатку лістапада хор БГКТ з Бельска Падляшскага паедзе ў гэты рэгіён з канцэртамі. Выступіць таксама ў Быдгашчы, на ваяводскай акадэміі, прысвечанай Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі.

■ 7 кастрычніка пад кіраўніцтвам новага старшыні Мікалая Самоціка адбылося першае пасяджэнне новага Прэзідыума ГП. У павестцы дня былі наступныя справы. 1) Ацэнка VII з'езду БГКТ. 2) Падзел адказнасці паміж членамі Прэзідыума ГП за паасобныя галіны дзейнасці. 3) Арганізацыйнае забеспячэнне рэалізацыі пастаноў VII з'езду БГКТ. 4) План працы Прэзідыума на IV квартал г.г. (Аб пасяджэнні Прэзідыума шырэй будзе напісана ў наступным нумары). (мх)

Шэраг разумных меркаванняў прывяло да таго, што ў Дубінах Гайнаўскага павету паўстала Засаднічая сельскагаспадарчая школа.

Перад 1961 годам была там школа сельскагаспадарчай падрыхтоўкі. На жаль, аб ёй, апрача слова «была», больш нічога карыснага сказаць не даводзіцца. Заняткі адбываліся несістэматычна, прапускалі ўрокі выкладчыкі, не хадзілі вучні.

Гэты стан змяніўся карэнным чынам, калі дырэктарам пачатковай школы ў Дубінах у 1961 г. стаў Я ў г е н Г а р у с т о в і ч. Аднача́сова з упарадкаваннем занядбанай пачатковай школы педагагічны савет пад яго кіраўніцтвам узяўся і за ўладкаванне спраў сельскагаспадарчай школы. Трэба было павышаць нізкі ўзровень сельскагаспадарчай культуры на Гайнаўшчыне. Гаспадарскіх рук чакала значная колькасць ПФЗ-аўскай зямлі. Сельскагаспадарчыя гурткі патрабавалі шафёраў і трактарыстаў. Важным таксама было і тое, каб даць адпаведны занятак вясковай моладзі, якая пасля заканчэння пачатковай школы заставалася дома.

Справа была нялёгкая, але Я. Гарустовіч — чалавек настойлівы. Заахвоціў ён да дзеяння настаўнікаў, прыхіліў да школы бацькоў. Школа пачала станавіцца на ногі і здабываць аўтарытэт у ваколіцы. У 1962 г. яе перайменавалі ў Засадніччую сельскагаспадарчую школу. Прыбывала вучняў, а вучыць не было дзе: старэнькі будынак ледзь змяшчаў вучняў пачатковай школы. Аднак дырэктар Я. Гарустовіч не апусціў рук, а звярнуўся за дапамогай да бацькоў і вучняў, мабілізаваў іх на грамадскі чын. Працаваў разам з імі ў кожную вольную ад працы ў школе хвіліну. З дапамогай прыйшла дзяржава, і на школьным пляцы ў 1963 г. вырас ладны павільён ужытковай паверхняй у 105 квадр. метраў. Пры нагодзе Я. Гарустовіч разам з бацькамі задбаў і пра салідную агародку школьнага ўчастка. Разам грамадскі чын склаў суму 205 тысяч злотых. Прасторныя светлыя класы запоўніліся добрай мэбляй і шматлікімі наглядными вучэбнымі дапаможнікамі, на школьным панадворку ляглі акуратныя бетонныя дарожкі і тратуары.

Але аснову кожнай школы складае настаўніцкі калектыў, і ён у дубінаў-

(Працяг на стар. 4)

Дырэктар Засадніцай сельскагаспадарчай школы і пачатковай школы ў Дубінах Яўген Гарустовіч

У ЧЫЛІ

Чылі пад кіраўніцтвам прэзідэнта Альендэ ўвайшло на дарогу грамадскіх рэформ. Былі праведзены наступныя вялікія дэмакратычныя рэформы: нацыяналізацыя шахтаў (у тым медзі — найбольшага багацця краіны) і прамысловых канцэрнаў, дзяржаўны кантроль над прадпрыемствамі і банкамі, сельскагаспадарчая рэформа. Супраць гэтых рэформаў і заграцічнай палітыкі Чылі збліжэння да сацыялістычных дзяржаў, а перш за ўсё да Кубы, выступіла радзімая рэакцыя, якая імкнецца разбіць урад народнай еднасці прэзідэнта Альендэ. Забастоўка ўласнікаў транспартных прадпрыемстваў давяла да аб'яўлення надзвычайнага становішча ў 17 акругах Чылі. Урад прэзідэнта Альендэ з падтрымкай вялікай часткі грамадства змагаецца з рэакцыяй.

У В'ЕТНАМЕ

Вызваленчыя сілы Паўднёвага В'етнама вядуць баі у некалькіх дзесятках кіламетраў вакол Сайгона — сталіцы паўднёва-в'етнамскага рэжыма. Сайгонскае галоўнае камандаванне на кожным кроку кліча да барацьбы супраць вызваленчых сіл амерыканскую авіяцыю. Яна ж бамбардзіруе таксама і ДРВ. Прэс-канферэнцыя, арганізаваная ў Ханоі, прадставіла цікавыя інфармацыі: ад красавіка да пачатку кастрычніка г.г. амерыканская авіяцыя правяла 10.428 бамбардзіровак ДРВ, у якіх прыняло ўдзел 40.580 самалётаў. Яны скінулі 131.804 тоны бомб. На кожнага грамадзяніна Дэмакратычнага В'етнама прыпала 300 кг амерыканскіх бомб.

Амерыканскія самалёты знішчылі ў Ханоі французскае дыпламатычнае прадстаўніцтва. Генеральны дэлегат Францыі знаходзіцца ў шпіталі. Французскі ўрад вострa асудзіў гэты крок амерыканскага ўрада і выдаў пратэст.

У ФЕДЭРАТЫЎНАЙ РЭСПУБЛІЦЫ ГЕРМАНІІ

Пасля перадвыбарчага кангрэсу хрысціянскай дэмакратыі (ЦДУ) адбыўся надзвычайны кангрэс сацыял-дэмакратычнай партыі (СПД) у Дортмундзе. Прыняў ён выбарчую праграму партыі. Галоўныя яе элементы гэта падтрымка Вілі Бранта, каб ён і ў далейшым мог праводзіць палітыку міру і супрацоўніцтва, а ўнутры краіны — рэалізаваць умеркаваныя грамадскія рэформы. Праграма піша: «Трэба арганізаваць супрацоўніцтва еўрапейскага Усходу і Захаду ў галіне гаспадаркі, тэхнікі і навукі». Сцвярджае таксама праграма, што ГДР і ФРГ з'яўляюцца «незалежнымі ад сябе дзяржавамі аднаго народа» і абедзве павінны заняць месца ў ААН.

Міністр замежных спраў ФРГ Шэль пасля сваёй паба́ўкі ў Пекіне заявіў, што Кітайская Народная Рэспубліка згодна на ўвядзенне абедзвюх германскіх дзяржаў ў члены ААН. Як вядома, Кітай з'яўляецца пастаянным членам Савета Бяспекі ААН, дзе абавязваюць аднагалосныя рашэнні.

ФРГ і КНР пастанавілі навязаць дыпламатычныя суадносіны.

І яшчэ адна інфармацыя з перадвыбарчай кампаніі ў ФРГ: да выбараў дапушчана 9 партый, у тым ліку ўпершыню легальна прыме ўдзел у выбарах Камуністычная партыя Германіі. Яе праграма гэта: абарона інтарэсаў працоўных у сваёй краіне і справы міру, бяспекі і змяншэння напружання ў Еўропе. (вл)

ПІСЬМЕННІК-ГЕРОЙ

Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР указам ад 3 кастрычніка за выдатныя заслугі ў развіцці савецкай літаратуры і плённую грамадскую дзейнасць прысвоіў Пятру Броўку званне Героя Сацыялістычнай Працы. Адначасова выдатнаму пісьменніку былі ўручаны ордэн Леніна і залатая медаль «Серп і Молат».

З гэтай нагоды прыпомнім, што Пётр Усцінавіч нарадзіўся ў 1905 годзе ў вёсцы Пуцілкавічы, Ушацкага раёна. У 1931 годзе закончыў літаратурна-лінгвістычнае аддзяленне педагагічнага факультэта БДУ. Член Акадэміі Навук БССР, галоўны рэдактар «Беларускай савецкай энцыклапедыі».

Першыя вершы пачаў друкаваць у 1926 годзе, а першыя яго кніжкі вершаў («Прамова фактамі», «Гады як штурм») паявіліся ў 1930 годзе і ад гэтага часу амаль кожны год Пятрусь Броўка як паэт і празаік рэкамендуе сваім прыхільнікам штосьці новае.

Ён народны паэт БССР і лаўрэат Ленінскай прэміі, двойчы — Дзяржаўнай прэміі СССР, Літаратурнай прэміі імя Якуба Коласа. Прысваенне яму звання Героя Сацыялістычнай Працы — самае вышэйшае прызнанне для яго таленту і працавітасці.

КНІГІ ГДР

З нагоды нацыянальнага свята Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі — 23-ай гадавіны з дня ўтварэння першай у гісторыі Германіі дзяржавы рабочых і сялян — Таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі наладзіла ў Мінску дэкаду кнігі ГДР.

КІНАФЕСТЫВАЛЬ

У буйнейшым кінатэатры Мінска «Партызан» працягваецца фестываль фільмаў пад назвай «Беларускае кіно», прысвечаны 50-годдзю ўтварэння СССР. На сустрэчу з гледачамі прыходзяць і сцэнарысты.

ПРА КРЭПАСЦЬ-ГЕРОЯ

Група аб'яднання «Летапіс» студыі «Беларусьфільм» закончыла работу над новай шырокаэкраннай дакументальнай кінастужкай аб удзельніках легендарнай абароны Брэсцкай крэпасці. Аўтарамі сцэнарыя з'яўляюцца А. Вялюгін і І. Пікман. Фільм «Я — крэпасць. Вядзем бой» раскажа пра тых, хто загінуў і хто перажыў гераічную абарону бастыёна над Бугам. У ім выступаюць былыя ўдзельнікі баёў за крэпасць або іх сем'і, а таксама выкарыстаны матэрыялы Дзяржаўнага фільмфонда СССР, нямецкія газеты, ваенныя зводкі і іншыя **даступныя матэрыялы.**

СУПРУГІ-ТРАКТАРЫСТЫ

У калгасе імя Чапаева Лідскага раёна муж і жонка Ірына і Генрых Лазоўскія з'яўляюцца абое трактарыстамі. Гэтую прафесію выконваюць яны ўжо даўно ды працуюць выдатна. Нядаўна калгас даручыў новы трактар менавіта Ірыне Лазоўскай. (вр)

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО І ПРЭЗІДЫУМА ЎРАДА

10 кастрычніка адбылося пасяджэнне Палітбюро і Прэзідыума ўрада, якое прысвячалася абмяркоўцы візітаў I сакратара ЦК ПАРП Э. Герка ў Францыі і міністра замежных спраў ПНР С. Альшоўскага ў Вашынгтоне, дзе ўдзельнічаў ён у сесіі ААН.

ПАСЯДЖЭННЕ РАДЫ МІНІСТРАЎ

13 кастрычніка адбылося пасяджэнне Рады Міністраў, на якім былі разгледжаны праекты асноўных дакументаў адносна ажыццяўлення рэформы мясцовых улад на вёсцы і ў малых мястэчках, а таксама змен у адміністрацыйным падзеле. Апрача таго, на пасяджэнні Рады Міністраў была абмеркавана справаздача аб арганізацыі адпачынку для дзяцей і моладзі, разгледжаны справы паляпшэння дзейнасці замежнага гандлю і справы, звязаныя са скупкай і забеспячэннем бульбай.

ВІЗІТЫ Э. ГЕРКА

Напярэдадні свята Войска Польскага I сакратар Э. Герэк правёў сустрэчу з салдатамі ў іх казармах. Перадаў ён салдатам сардэчныя пажаданні і шчырую падзяку за іх ахвярную працу.

✲

14 кастрычніка I сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк удзельнічаў у з'ездзе прафсаюзаў шахцёраў у Катовіцах і правёў сустрэчу з шахцёрамі капальні «Дымітраў», якія ўнеслі вялікі ўклад у акцыю «20 мільярдаў». I сакратар ЦК ПАРП цікавіўся праблемамі шахцёрскіх калектываў, іх дасягненнямі і клопатамі. На заканчэнне свайго візіту Э. Герэк сардэчна падзякаваў бытомскім шахцёрам за высокія эфекты працы.

ПЛЕНАРНЫЯ ПАСЯДЖЭННІ ВК ПАРП

9 кастрычніка адбылося пленарнае пасяджэнне Ваяводскага камітэта ПАРП у Катовіцах, якое прысвячалася справам выкарыстання навуковых дасягненняў у рэалізацыі паспяховага грамадска-гаспадарчага развіцця Катовіцкага ваяводства.

✲

12 кастрычніка адбылося пленарнае пасяджэнне Ваяводскага камітэта ПАРП у Кашаліне, на якім былі абмеркаваны асноўныя напрамкі працы кашалінскай партарганізацыі ў перыяд справаздачна-выбарчых сходаў і канферэнцыяў.

✲

Актуальныя праблемы ідэйна-выхаваўчай працы на вялікіх прамысловых прадпрыемствах Лодзінскага ваяводства былі тэмай пленарнага пасяджэння ВК ПАРП у Лодзі.

ВІЗІТ П. ЯРАШЭВІЧА

14 кастрычніка старшыня Рады Міністраў П. Ярашэвіч наведаў Гданьскую суднаверф. Цікавіўся ён справамі выканання прадукцыйных планаў, умовамі працы і бытавымі праблемамі рабочых калектываў.

СВЯТА НАСТАЎНІКАЎ

13 кастрычніка напярэдадні свята настаўнікаў старшыня Рады Дзяржавы Г. Яблонскі, старшыня Агульнадзяржаўнага камітэта ФАН Я. Грашкоўскі і віцэ-прэм'ер Ю. Тэйхма ўручылі адзначэнні 97 настаўнікам з цэлай краіны. (яц)

ДЗЕНЬ НАСТАЎНІКА

15 кастрычніка адбылася ваяводская ўрачыстасць у сувязі з Днём настаўніка. У зале Дома прафсаюзаў з настаўнікамі і прадстаўнікамі асветы сустрэліся міністр асветы і выхавання Е. Кудэрскі, намеснік кіраўніка аддзела навукі і асветы ЦК партыі Ч. Банах, члены сакратарыята ВК партыі на чале з I сакратаром З. Куроўскім, члены Прэзідыума ВРН з намеснікам старшыні Р. Лазаровічам, прэзас ВК ЗСЛ Ю. Сапяжынскі, старшыня ВК СД Р. Бартнік, а таксама прадстаўнікі грамадскіх, прафсаюзных і маладзёжных арганізацый. Шэраг настаўнікаў атрымала высокія дзяржаўныя ўзнагароды.

На Дзень настаўніка ва ўсіх беластоцкіх школах адбыліся ўрачыстыя сустрэчы настаўнікаў з вучнямі і бацькамі. Шматлікія букеты кветак былі сімвалічнай падзякай настаўнікам за іх цяжкую штодзённую працу.

ДЗЕНЬ ВОЙСКА ПОЛЬСКАГА

Вельмі ўрачыста адзначаны быў Дзень Войска Польскага ў нашым ваяводстве. Напярэдадні 29-ай гадавіны стварэння Народнага Войска Польскага ў Доме культуры тэкстыльшчыкаў адбылася вялікая ўрачыстасць. На свята салдат прыйшлі I сакратар ВК ПАРП З. Куроўскі, прэзас ВК ЗСЛ Ю. Сапяжынскі, старшыня Прэзідыума ВРН З. Спрыха і іншыя госці. Ва ўрачыстай атмасферы прачытана была Пастанова Рады Дзяржавы аб прысваенні першых і вышэйшых афіцэрскіх званняў афіцэрам запасу. З. Куроўскі ад імя ваяводскіх улад павіншаваў салдат з іх святам і падзякаваў за вялікую дапамогу пры жніве і капанні бульбы.

Напярэдадні Дня Войска Польскага ў зале Дома прафсаюзаў адбыўся ўрачысты вечар, прысвечаны 29-ай гадавіне бітвы пад Леніна.

У Дзень Войска ля помніка Удзячнасці на Плянтах адбылася ўрачыстая змена варты. Прадстаўнікі ўстаноў і прадпрыемстваў склалі ля помніка вянкі і букеты кветак.

ПЛЕНУМ ВК ФАН

Урачыстым пасяджэннем ВК ФАН, якое адбылося 10 кастрычніка, пачалося ў нашым ваяводстве адзначэнне залатога юбілею Краіны Саветаў. На пленуме прачытаны быў даклад аб 50-годдзі СССР. Пленум прыняў пастанову экзекутывы ВК ПАРП аб праграме святкавання 50-годдзя СССР на Беласточчыне як платформу дзеяння для ўсіх звенняў ФАН.

БАЛГАРСКІЯ ГОСЦІ

На заканчэнне Дэкады балгарскай культуры ў Беластоку прабывалі прадстаўнікі балгарскага пасольства ў Польшчы: намеснік пасла Ц. Ніколаў, дырэктар Балгарскага цэнтра культуры ў Варшаве Ё. Зафіраў і сакратар гэтага цэнтра Д. Вяселін. Гасцей прыняў I сакратар ВК партыі З. Куроўскі. Госці знаёміліся з перспектывамі развіцця нашага ваяводства, абмяркоўвалі магчымасці далейшага супрацоўніцтва.

КАНТАКТЫ

Працаўнікі беластоцкай пасмантэрыі ўтрымоўваюць сяброўскія кантакты з тэкстыльшчыкамі Каўнаса. Нядаўна дэлегацыя з Каўнаса пабывала ў Беластоку. Цяпер у Каўнас выбіраюцца з рэвізітам беластоцкія тэкстыльшчыкі. (яч)

TELEWIZJA WARSZAWA

NIEDZIELA 22.X.
7.55 Program dnia. 8.00 TV Kurs Rolniczy. 8.35 „Przypominamy, radzimy". 8.45 „Alarm przeciwpożarowy trwa". 9.00 Dla młodych widzów: „Teleranek". 10.20 „Poszukiwany Gruppenführer" — film TVP („Stawka większa niż życie"). 11.15 Sportowy Magazyn Sprawozdawczy. 13.00 Dziennik. 13.15. „Muzyczne wizerunki miast" — Cieszyn. 13.55 „Przemiany". 14.25 Dla dzieci: Teatrzyk dla Przedszkolaków — A. Chodorowska „Gość z daleka" — widowisko wg motywów z bajek L. Krzemienieckiej. 15.05 „Biwak u słoni" — film dok. franc. odc. III („Prawa buszu"). 15.30 „Studio przebojów" — program rozr. TV NRD. 16.10 „Manon" — film USA (western). 17.00 Filmowy program rozr. 17.55 Polski Film Dokumentalny. 18.30 „Rodzinny koncert" — film muzyczny TVP — premiera miesiąca. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Człowiek o dwu nazwiskach" — film ang. („Wielki napad"). 20.55 PKF. 21.05 „Melodie Wielkiego Ekranu" — „Śpiewające gwiazdy". 22.05 Magazyn sportowy.

PONIEDZIAŁEK 23.X.
15.20 i 23.15 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Zwierzyniec". 17.25 „Echo stadionu". 17.50 „Wszystko weseli się i żyje" — organy Silbermana w Saksonii — film dok. 18.25 TV Kurier Olsztyński. 18.45 „Eureka". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: A. Czechow — „Wiśniowy sad". 21.45 „Teatr i poezja". 22.30 Dziennik. 22.50 „Gościmy w studio Mieczysława Kosza".

WTOREK 24.X.
8.25 „Dziewczyna dla Czendy" — film fab. czechosł. (od l. 16). 9.55 Dla szkół: (kl. V—VII) Język polski — „O miejsce wśród ludzi" (Dom rodzinny). 10.55 Dla szkół: (kl. III lic.) Język polski — St. Wyspiański — „Wesele". 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Za kierownicą". 17.10 „Oferty". 17.30 Ekran Młodych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Przypominamy, radzimy". 20.10 Filmy, które warto zobaczyć: „Świat się śmieje" — film fab. radz. 21.40 „Refleksje". 22.10 Dziennik. 22.30 „Sacha Distel w Olimpii" — program rozr. franc.

ŚRODA 25.X.
9.25 „Świat się śmieje" — film fab. radz. 10.55 Dla szkół: (kl. V) Historia — „Igrzyska Olimpijskie". 12.45 i 13.20 Mechanizacja Rolnictwa — cz. I i II. 13.55 Sprawozdanie z meczu piłki nożnej o Puchar Zdobywców Pucharów Legia (Warszawa) — AC „Milan". W przerwie meczu: PKF. 15.45 Program dnia. 15.50 Magazyn ITP. 16.15 Dziennik. 16.25 Dla młodych widzów: „Dlaczego mówimy dzień dobry?". 16.55 Sprawozdanie z meczu piłki nożnej o Puchar Klubowych Mistrzów Europy: Dynamo (Kijów) — Górnik (Zabrze). W przerwie meczu ok. 17.45 TV Kurier Mazowiecki. 18.45 „Dlaczego budujemy?" — program publ. („My i gospodarka"). 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Ucieczka Casanovy" — film franc. („Słynne ucieczki"). 21.05 „Świat i Polska". 21.40 „Wieczór Baletów Parnella" („Język tańca"). 22.45 Dziennik. Wiadomości sportowe. 23.20 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka.

CZWARTEK 26.X.
9.35 „Ucieczka Casanovy" — film franc. („Słynne ucieczki"). 11.55 Dla szkół: (kl. IV lic.) Język polski — „Polska Poezja współczesna" cz. II. 12.45 Dla szkół: (kl VIII) Język polski — „Władysław Reymont". 14.00 Matematyka w szkole: „Zbiory i liczby" cz. II. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Ekran z bratkiem". 17.45 Program filmowy. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Przypominamy, radzimy". 20.10 Teatr Sensacji: F. Durbridge — „Jak błyskawica" odc. II. 21.10 Magazyn oświatowo-wychowawczy. 21.40 „Kobieta i perły" („Wieczorne rozmowy Starszych Panów"). 22.10 Dziennik. Wiadomości sportowe.

PIĄTEK 27.X.
8.10 „Lokis" — film fab. pol. 9.55 Dla szkół: (kl. VII) Wychowanie obywatelskie — „I tu nowoczesność". 10.55 Dla szkół: (kl. VIII) Wychowanie obywatelskie — „Nic o nas bez nas". 11.55 Dla szkół: (kl. VIII) Chemia — „Czarne bogactwo". 15.20 i 22.55 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Pora na Telesfora". 17.25 „Nie tylko dla pań". 17.45 Gramy o telewizor" — teleturniej. 18.15 TV Kurier Mazowiecki. 18.35 „Zbliżenia". 19.05 „Turystyka i wypoczynek". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Świat owadów" — film dok. rum. („Delta Dunaju"). 20.30 „Kraj". 21.10 Scena Prozy: Roger Martin du Gard — „Jakub" wg „Rodziny Thibault". 22.25 Dziennik. Wiadomości sportowe.

SOBOTA 28.X.
9.35 „Szef" — film ang. („Wielki napad"). 10.25 „Świat owadów" — film dok. rum. („Delta Dunaju"). 11.55 Dla szkół: (kl. VIII) Geografia — „Meksyk". 15.25 Program dnia. 15.30 Program I proponuje. 15.50 Redakcja Szkolna zapowiada. 16.05 Reklama. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: 1) „Starcie", 2) „Czy lubisz teatr?". 17.15 Dla młodych widzów: „Śpiewaj razem z nami" — koncert zespołów artystycznych. 17.50 „Z kamerą wśród zwierząt" — rep. z Wrocławskiego ZOO. 18.35 „Godzina Orfeusza". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 „Szef" — film ang. („Wielki napad") odc. ostatni. 21.05 Dziennik. Wiadomości sportowe. 21.30 „Diadia Pietia zaprasza na czaj" — program rozr. 22.30 „Upiorna noc" — film czechosł. odc. II („Opowieści z wyższych sfer").

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek, 20 października
8.15 Film fab. 10.15 Koncert. 11.00 Filmy dokument. 14.10 Program dnia. 17.00 Litwa. 19.00 Czas. 19.30 Film fab. 21.25 Panorama nowin.

Sobota, 21 października
7.00 Program dnia. 7.20 Nowiny. 7.30 Dla dzieci. 8.00 Koncert. 9.00 Szkatułka muzyczna. 9.30 Ekran zbiera przyjaciół. 11.50 Spotkania muzyczne. 13.00 Piłka nożna. CSKA — „Dynamo" (Tbilisi). 14.45 „Dynamo" (Mińsk) — „Dynamo" (Moskwa). 16.00 Nowiny. 16.10 Film animowany. 17.35 Spektakl TV. 19.00 Czas. 19.30 Panorama filmowa. 21.00 Nowiny.

Niedziela, 22 października
7.00 Program dnia. 10.00 Koncert. 10.30 Dla żołnierzy. 12.10 Film fab. 16.00 Nowiny. 16.10 Filmy animowane. 16.40 Klub filmowy. 17.30 Wieczór twórczy R. Gamzatowa. 18.45 Czas. 19.45 c. d. wieczoru R. Gamzatowa (z Sali Kolumnowej). 20.15 Filmy dokument.

Пачатак на стар. 1

ПАСТАНОВЫ VII З'ЕЗДУ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

15. Трэба дбаць пра развіццё літаратурнай секцыі «Белавежа» шляхам арганізавання аўтарскіх сустрэч, большай папулярызацыі і павышэння ўзроўню выданняў ГП БГКТ і тыднёвіка «Ніва».

16. Арганізаваць чытальніцкі конкурс беларускай кніжкі.

17. Дамагацца стварэння ваяводскай камісіі селекцыі беларускай кніжкі ў бібліятэках.

18. На працягу кадэнцыі прынамсі адно пленарнае пасяджэнне ГП БГКТ прысвяціць культурна-асветным справам, на якім шырока абмеркаваць праблемы, якія ўзнікаюць у гэтай галіне, і вызначыць напрамкі далейшай культурна-асветнай дзейнасці ў асяроддзі.

19. Праўленні аддзелаў БГКТ, а перш за ўсё гурткі, павінны ў гэтай кадэнцыі звярнуць асаблівую ўвагу на навучанне беларускай мовы ў сваім асяроддзі. З гэтай мэтай трэба ўтрымліваць цесны кантакт з асветнымі ўладамі.

20. Утрымаць у сіле пастановы V і VI з'езду БГКТ наконт далейшых захадаў у справе пабудовы школьнага будынка і інтэрната для Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Гайнаўцы.

21. Зрабіць намаганні адносна прысяпшэння выезду адпаведнай дэлегацыі ў БССР для азнаямлення з магчымасцямі забеспячэння школ навукова-дыдактычнымі дапаможнікамі па беларускай мове.

22. Забяспечыць большыя фінансавыя сродкі на культурную працу сярод вучняў пачатковых школ і сярэдніх школ.

23. Рабіць намаганні, каб арганізаваць экскурсіі ў БССР вучняў і студэнтаў у форме абмену.

24. Зрабіць захады, каб можна было высылаць выпускнікоў беларускіх ліцэяў на навуку ў Мінск дзеля забеспячэння аматарскага руху і апрацоўкі фальклору адпаведнымі кадрамі.

25. Імкнуцца да стварэння матэрыяльных умоў для вяртаючыхся на Беласточчыну студэнтаў, якія вучацца ў пазабеластоцкіх вузах (фундаваныя стыпендыі, тэмы магістэрскіх прац, кватэры і г.д.).

26. Пры дапамозе калектыву журналістаў «Нівы» і членаў навуковага гуртка ГП зрабіць намаганні апрацавання беларуска-польскага слоўніка і падручніка беларускай мовы для дарослых. Дзеля гэтага наладзіць супрацоўніцтва з закладамі славяназнаўства ПАН і Інстытутам рускай філалогіі УВ.

27. Намеціць канкрэтную праграму працы для лектарскай групы і ўключыць яе ў сістэматычную працу БГКТ.

28. Арганізаваць святкаванне 30-ай гадавіны ўтварэння ПНР і іншых важных гадавін ПНР і БССР, якія садзейнічаюць абуджэнню і ўмацаванню пачуцця патрыятызму і інтэрнацыяналізму.

29. Надалей трэба ўдасканальваць распаўсюджванне ведаў аб Савецкім Саюзе, арганізоўваць вечарыны і ўрачыстыя сходы, даклады і сустрэчы з нагоды 50-ай гадавіны ўтварэння СССР і іншых важных дзяржаўных датаў краіны Саветаў, паказваючы яе навуковыя і тэхнічныя дасягненні, ленінскую нацыянальную палітыку і ролю ва ўмацаванні міру на зямлі.

30. Арганізаваць вечары з нагоды 90-й гадавіны нараджэння Якуба Коласа.

31. Зрабіць захады адносна змены гадзін і прадаўжэння «Беларускага магазіна» ў Польскім Радыё да 30 мінут, а таксама дабіцца, каб радыёвузлы сістэматычна ўключалі праграму беларускіх перадач Польскага Радыё ў Беластоку, звярнуць увагу на ажыўленне гэтых перадач.

32. Набыць як найхутчэй аўтобус для патрэб таварыства.

33. Звярнуць асаблівую ўвагу на ўдасканальванне нашай працы, на ашчаднае і эфектыўнае выкарыстанне сродкаў на дзейнасць таварыства, на вышукоўванне найбольш адпаведных формаў і метадаў працы.

34. Дбаць аб развіцці і ўмацаванні арганізацыі БГКТ, аб сістэматычным аплочванні членскіх складчын, аб актывізацыі гурткоў і аддзелаў шляхам часцейшага абслугоўвання іх штатнымі працаўнікамі аддзелаў, ГП і актывам БГКТ.

Шчырае дзякуй

Добра ўкладваецца супрацоўніцтва ГП БГКТ з Ваяводскім праўленнем кінаў. Спецыялісты гэтай установы пастаянна апякуюцца кінаапаратурай ГП, служаць парадай, а апошнім часам дырэкцыя ВЗК у Беластоку бясплатна перадала ГП БГКТ шыракаплёначную кінаўстаноўку. Гэты апарат створыць магчымасць дэманстрацыі кінафільмаў у клубе БГКТ у Беластоку. Прыпомнім, што запатрабаванне на кінасеансы ў гарадскім аддзеле вялікае. Неаднойчы актывісты аддзела выступалі ў ГП з такімі патрабаваннямі. Паколькі кінаўстаноўка ГП у першую чаргу абслугоўвала вёску (такое было рашэнне VI з'езду БГКТ), гарадскі аддзел быў пазбаўлены фільмаў.

Прэзідыум ГП БГКТ выказвае дырэкцыі ВЗК у Беластоку шчырую падзяку за каштоўны падарунак. (рл)

НА НІВЕ БГКТ

НАШЫ АГЛЯДЫ

Як штогод, пачынаем ужо зараз рыхтавацца да двух вялікіх беларускіх аглядаў: «Беларуская песня — 1973» і агляд драмгурткоў — 1973.

БЕЛАРУСКАЯ ПЕСНЯ — 1973

Арганізатары: Галоўнае праўленне БГКТ і рэдакцыя «Ніва».

Суарганізатары: Аддзел культуры ВРН, ВП ЗМВ, ВЗГС, «Рух», ОСП, ВЗСП, ВЗКП, ВДК і ПДК, ВКЗЗ, ВСС «Сполэм».

Правілы конкурсу разасланы будуць аддзелам і гурткам, а таксама ўсім зацікаўленым.

Тут падаем толькі тое, што новага ў гэтым годзе будзе ў аглядах. І так — агляд 1973 будзе праходзіць пад лозунгам «50 год СССР» і будзе папулярызаваць перш за ўсё песні Савецкай Беларусі.

Будзем супольна імкнуцца, каб штораз больш і шырэй уключаліся беларускія песні ў рэпертуары калектываў не толькі беларускіх, але і польскіх.

Удзел у аглядзе могуць прыняць салісты і калектывы ад двух да чатырох асоб.

Элімінацыі ў вёсках і аддзелах павінны закончыцца ўжо да канца студзеня 1973 г.

Фінальны агляд адбудзецца ў лютым 1973 у Беластоку.

Запрашаем да шырокага ўдзелу і жадаем выйграць узнагароды.

АГЛЯД БЕЛАРУСКІХ АМАТАРСКІХ ТЭАТРАЎ

Арганізатары і суарганізатары, як і ў конкурсе беларускай песні.

Агляд нашых драмгурткоў пройдзе таксама пад лозунгам 50-годдзя СССР, таму вельмі пажадана ставіць савецкія беларускія п'есы. Падрыхтаваць трэба да агляду адну п'есу на беларускай мове.

Элімінацыі ў аддзелах адбудуцца ў студзені і лютым 1973 года. Цэнтральны агляд ў Беластоку — ранняй вясной 1973 г.

У сезоне ў нас працуе некалькі дзесяткаў беларускіх драмгурткоў на вёсках і ў гарадах. Хочам бачыць усіх іх у аглядзе. (вл)

Удзельнікі цэнтральнага агляду «Беларуская песня—72: Ірына Паўлючук, Аляксандра Яроцкая і Галіна Гедзіч з Гарадка.

Фота Цаф — П. Савіцкі

VII З'ЕЗД БГКТ

АДАБРЭННЕ ДЗЕЙНАСЦІ

(СА СПРАВАЗДАЧЫ РЭВІЗІЙНАЙ КАМІСІІ БГКТ)

Сёмаму з'езду нашага таварыства справаздачу Рэвізійнай камісіі БГКТ склала намеснік старшыні яе Л. Бялецкая.

«Рэвізійная камісія, — сцвярджалася ў справаздачы, — правяла кантроль статутовай дзейнасці БГКТ за трохгадовы перыяд, пачынаючы ад VI з'езду БГКТ па 30 чэрвеня 1972 г. Камісія правяла таксама тры кантролі рэалізацыі бюджэту Галоўным праўленнем БГКТ: 19 лютага 1970 г. — за 1969 г., 1—3 лютага 1971 г. — за 1970 г. і 26 студзеня 1972 г. — за 1971 г. 28—31 жніўня 1972 г. камісія правяла кантроль пратаколаў, пастаноў і рашэнняў Галоўнага праўлення. Апрача гэтага, камісія кантралявала статутова-арганізацыйную дзейнасць аддзелаў БГКТ: беластоцкага павятовага — 25 мая 1971 г., бельскага — 2 чэрвеня 1971 г., варшаўскага — 30 верасня 1971 г., гайнаўскага — 30 кастрычніка 1971 г. У выніку кантролю камісія сцвярджае, што Галоўнае праўленне БГКТ на працягу мінулых трох год праявіла шматгранную дзейнасць у галіне культурна-асветнай і статутова-арганізацыйнай працы, якую — за невялікімі хібамі ацэньвае ўвогуле пазітыўна».

У справаздачы канстатуецца, што напярэдадні VI з'езду БГКТ у маі 1969 г. наша арганізацыя складалася з 188 гурткоў, да якіх належаў 6441 член. У гадах 1971 — 1972 ва ўсіх гуртках была праведзена верыфікацыя, у выніку якой згодна са статутам было скрэслена 2068 членаў, што спынілі свой кантакт з арганізацыяй, выехалі ў іншыя мясцовасці або не аплочвалі членскіх складчын. У той жа час у БГКТ уступіла 1130 новых членаў. Аднак лік членаў за мінулае трохгоддзе паменшыўся на 832 асобы.

«Нягледзячы на памяншэнне ліку членаў, — падкрэсліваецца ў справаздачы, — праведзеную верыфікацыю трэба залічыць як пазітыўны бок працы ГП БГКТ. Дзякуючы ёй наша арганізацыя цяпер мае актуальны стан колькасці сваіх членаў. Перад новым Галоўным праўленнем і перад усімі членамі БГКТ стаіць вельмі важнае заданне — разгарнуць як найшырэйшую дзейнасць з мэтай разбудовы нашай арганізацыі.

У міжз'ездаўскі перыяд Галоўнае праўленне — як заўважаецца ў справаздачы — правільна гаспадарыла фінансавымі сродкамі. І Рэвізійная камісія ў часе кантролю рэалізацыі бюджэту ГП БГКТ за 1969, 1970 і 1971 г.г. не сцвердзіла істотных недахопаў. У той жа час таксама «адпаведныя дзяржаўныя органы правадзілі дакладны фінансавы кантроль грашовых выдаткаў, сцвярджаючы поўную правільнасць фінансавай гаспадаркі БГКТ. Аднак у выніку значнага недахопу фінансавых сродкаў у апошнім годзе «таварыства вымушана было ў пэўнай ступені абмежаваць сваю дзейнасць, у параўнанні з мінулымі гадамі, прыкладам тут можа паслужыць ліквідацыя штату працаўніка Рэгіянальнага этнаграфічнага беларускага музея ў Белавежы».

«У далейшым, — сцвердзіла камісія, — застаецца слабым аспектам дзейнасці нашай арганізацыі аплочванне членскіх складчын, хаця ў апошняе трохгоддзе зроблены ў гэтым напрамку пэўныя пазітыўныя крокі».

Побач з гэтымі цяжкасцямі і недахопамі ў працы Рэвізійная камісія сцвердзіла вялікія дасягненні ў розных галінах дзейнасці нашай арганізацыі, выказала падзяку ўсім актывістам БГКТ, ГП БГКТ, Прэзідыуму ГП БГКТ, праўленням аддзелаў БГКТ, штатным працаўнікам БГКТ і адобрыла дзейнасць уступаючага ГП БГКТ.

Пачатак на стар. 1

скай ЗСШ згуртаваўся адпаведны. Заняткі па сельскагаспадарчых прадметах вядуць у ёй выпускніца ольштынскай Вышэйшай сельскагаспадарчай школы магістр інжынер Аліна Хіліманюк і выпускнік сельскагаспадарчага аддзялення Настаўніцкай студыі ў Беластоку Канстанцін Лапінскі. Агульнаадукацыйныя прадметы выкладаюць настаўнікі пачатковай школы, якія закончылі адпаведныя аддзяленні настаўніцкіх студыяў. Сістэматычная праца і адпаведныя кваліфікацыі педагогаў даюць паказальныя вынікі ў навучанні. У ЗСШ у Дубінах было ўжо 10 выпускаў, школу закончыла звыш 200 чалавек, з іх больш 30 прац. паступіла ў сельскагаспадарчыя тэхнікумы. Многія паступілі на працу ў ГС-ы, СОП-ы, сельгасгурткі і іншыя звязаныя з сельскай гаспадаркай арганізацыі. З году ў год павялічваецца колькасць вучняў, якія пасля заканчэння школы вяртаюцца на свае гаспадаркі і становяцца перадавымі гаспадарамі і актыўнымі грамадскімі дзеячамі. Гэта Рыгор Саевіч з Навасадаў — сакратар пярвічнай партыйнай арганізацыі і маладзёжны дзеяч, Галена Кіндзюк з Пасталова, Галена Гіншт з Дубінаў і многія іншыя.

Школа ўзбройвае сваіх выхаванкаў грунтоўнымі сельскагаспадарчымі і агульнаадукацыйнымі ведамі. І гэта не толькі за школьнай партай. На вопытным участку вучні практыкуюцца ў вырошчванні самых высокіх ураджаяў на слабой, тыповай для Гайнаўшчыны зямлі V—VI класа. І вынікі ёсць: у гэтым годзе бульба паказала звыш 500 ц з га, а пшаніца 22 ц з га. Штогод разводзіцца расада капусты, памідораў і цыбулі. Яе высаджваюць вучні ў сваіх агародах і распаўсюджваюць сярод сялян навакольных сёлаў. На будучую вясну школа збіраецца закласці парнік на 60 вокан, скрынкі зробіць моладзь, а вокны паставіць спулдзельня «Вітаміна» з Бельска. Школа таксама заказвае ў племянных гаспадарках і пастаўляе сваім вучням на гадоўлю парасят, цялушак, авечак. Іх догляд ва ўласнай гаспадарцы — добрая практыка для школьнікаў.

ЗСШ і пачатковая школа ў Дубінах.

Апрача гэтага, вучні з ЗША у Дубінах праходзяць вытворчую практыку ў лепшых гаспадароў у навакольных сёлах, у сельскагаспадарчым кааператыве ў Бельшчыне, у сельгасгуртках і кожны клас штогод выязджае на два тыдні працаваць у ПГР-ах Галдапскага і Алецкага паветаў. Там моладзь знаёміцца з кааператыўнымі і прамысловымі формамі сельскай гаспадаркі.

Дырэкцыя і настаўніцкі калектыў школы дбае таксама і аб адпаведным адпачынку сваіх выхаванкаў. Амаль штогод арганізуюцца экскурсіі ў розныя рэгіёны нашага краю. Пры гэтым яны плануюцца так, каб вучні маглі наведаць сельскагаспадарчыя інстытуты, вопытныя станцыі або перадавыя сельскія гаспадаркі. Школьнікі ўжо пабывалі ва Урсусе, Пулавах, ВСШ у Ольштыне, Шэпетове, Дайлідах і г.д. А ў сябе ў школе арганізуюць вечарынкі, удзельнічаюць у светліцовым калектыве, супрацоўнічаюць з мясцовым гуртком ЗМВ.

А ў планах дырэктара школы Я. Гарустовіча далейшая разбудова ЗСШ: дабудова адной вялікай залы для біялагічна-сельскагаспадарчага кабінета і расшырэнне вопытнага прышкольнага ўчастка. Мы не сумняваемся, што і гэтыя намеры ён паспяхова здзейсніць.

Мікалай Гайдук

Фота — Я. Цялушэцкі

Настаўніцкі калектыў ЗСШ у Дубінах старанна рыхтуецца да заняткаў у школьнай бібліятэцы. Злева направа: Ольга Шкляруk, Ядвіга Дударонак і Тамара Барада.

Фотарэпарцёр застаў вучняў II класа ЗСШ у Дубінах на занятках у памяшканні аднаго з класаў пачатковай школы. Але парты і дэкарацыі для маленькіх не памяншаюць глыбіні ведаў будучых кваліфікаваных гаспадыняў.

ТАК БЫВАЕ...

Лёс недарэчны

На скраю вёскі, званай Кошкі, па-суседску з рэйкамі чыгункі стаіць нічым не выдзяляючаяся сялянская хата Плішкаў з прасторным панадворкам, на якім можна ўбачыць пажылую жанчыну без нагі. Абапіраецца яна на кастылі.

Падчас вайны асколак скалечыў ёй нагу. Нага, праўда, хутка зажыла, і, хаця пазней час ад часу адчувалася нейкая тупая боль, але магчыма, не было б патрэбы ампутацыі, каб не было столькі цяжкіх перажыванняў, няшчасця.

Пяць год таму назад у Плішкаў захварэў на ныркі іх сын, Мікалай Плішко. Год часу ляжаў у шпіталі. Не ўдалося лекарам выратаваць яго ад смерці. А калі ў мірны час у чалавека 19 год ад роду абрываецца жыццё — гэта страшна.

Яшчэ больш страшна, яшчэ больш балюча перажылі Плішкі смерць другога свайго дарослага дзіцяці, дачкі Валі. А было гэта так. Валю пачаў наведваць Уладзімір Герасімюк з Дубяжына. Абое маладыя, 18-гадовыя, абое неразважлівыя. Закахаліся, даверыліся, планавалі пажаніцца. Але на перашкодзе стаяла яго матка. Тая самая матка, якая ў мінулым выйшла замуж таксама за маладога хлопца, бацьку Уладзіміра Герасімюка. Валя была ўжо цяжарная, у шостым месяцы, а Герасімючыха настойліва дамагалася ліквідаваць цяжарнасць, не лічачыся ні з чым, у тым ліку і з высокімі выдаткамі. А аб вясельных выдатках яна і не думала. — Даб'юся свайго, — вырашыла. Запэўніўшы бельскаму доктару высокую суму грошай, угаварыла Валю зрабіць аборт. Маладая, нявопытная дзяўчына баялася, але згадзілася. Доктар — захланны на грошы, зусім не гінеколаг, парушаючы ўсе маральныя лекарскія правы пісаныя і няпісаныя, прыступіў да гэтага зусім не гарантуючага поспеху аборту. І не вытрымала Валя, памерла, звязаная за рукі і ногі на доктарскім прыватным стале. Зразумела, што за гэтае злачынства доктара засудзілі і адабралі правы лячэння. Але ніякія кары не вярнулі жыцця Валі — прыгажуні на ўсю ваколіцу, не маглі супакоіць матку, якая, не агорыўшы яшчэ смерць сына, атрымала яшчэ большы, яшчэ страшнейшы ўдар.

Хутка на яе раненай назе адкрылася рана, пачала псавацца косць, і неабходна было ампутаваць нагу.

Міхась Хмялеўскі

ЛУЖАНСКАЯ ВУЛІЦА

У Лужанах працуе адна са старэйшых спулдзельняў прадукцыйных. Уязджаючы ў вёску, мінаем гаспадарчыя забудовы спулдзельцаў. Імпануюць яны сваім выглядам. І хаты ў вёсцы нябрыдкія. А вось вуліца — брыдкая, як рэдка дзе. Праўду кажучы, не вуліца гэта, а размешанае трактарамі балота. Загразла і наша машына на гэтай спулдзельчай вуліцы. Гляджу і дзіву даюся, як людзі могуць хадзіць па такой вуліцы, і яшчэ больш дзівуюся, як тутэйшыя людзі могуць сцярпець у сябе такую вуліцу! Вялікі сорам лужанскім спулдзельцам прыносіць іхняя вуліца. Гэта скажа кожны, хто гэтую вуліцу ў Лужанах убачыць. (вл)

Беларуская літаратура

Аляксандр Барышэўскі

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКІ — ЧАСТКА І

Прозвішча, ідэі, дзейнасць Кастуся Каліноўскага — бадай што найпрыгажэйшай постаці ў беларускім руху XIX ст. — выклікаюць асаблівую эмоцыю ў нас, у беларусаў Беласточчыны. Прычына гэтай эмацыянальнасці ў тым, што Каліноўскі вырас на нашай зямлі, марыў аб яе свабодзе, ваяваў за яе і за яе загінуў.

Нарадзіўся Кастусь Каліноўскі 21 студзеня 1838 года ў вёсцы Мастаўляны каля Ялоўкі. Бацька Кастуся быў мясцовым памешчыкам. Цікавіўся ткацтвам. Збудаваў нават тэкстыльную фабрыку, якую пасля перанёс у новы маёнтак, Якутоўку над Свіслаччу.

Вось у гэтых дзвюх беларускіх вёсках, у Мастаўлянах і Якутоўцы, прайшлі дзіцячыя гады Кастуся Каліноўскага. Тут вывучыў ён беларускую мову і тут пазнаёміўся з нядоляй беларускай вёскі. Пачынаючы з 1846 года па 1855 год Каліноўскі вучыўся ў Свіслачанскай гімназіі. На гэты перыяд прыпадае паглыбленне ведаў аб жыцці, аб страшэнных грамадскіх кантрастах, аб паншчыне, якая дайшла да свайго апагея і спіхнула селяніна на дно нэндзы. Высокія ідэалы афіцыйнай дзяржаўнай навукі, дурман царскага культу, пустая фразеалогія памешчыцтва — усё гэта ў словах народнае, а ў істоце варожае сялянскім элементарным інтарэсам не магло не кідацца ў вочы дапытліваму юнаму Кастусю Каліноўскаму. Чым больш становяцца гаворкімі пануючыя класы, чым часцей паяўляюцца ў іх выказваннях фразы аб праўдзе, альтруізме, спачуванні, тым больш у сапраўдных пачуццях гэтых класаў і ў іх паступках эгаізму, маны, ашуканства. Зразумела, што народныя масы ў такой сітуацыі сваёй інтуіцыяй дасканала адчуваюць крывадушлівасць пануючых. Такой была сітуацыя ў палове XIX стагоддзя.

Малады Каліноўскі, калі і не ўмеў яшчэ дыялектычна аналізаваць існуючую сітуацыю, дык інтуіцыйна разумеў, што царска-памешчыцкая машына дзейнічае ў напрамку паглыблення сялянскай нядолі. Хто ведае, ці не самаўладства памешчыцтва і розгул царскага чыноўніцтва былі прычынамі, якія накіравалі Каліноўскага ў юрыдычную вышэйшую ўстанову. Хто ведае, можа Каліноўскі ўжо тады рашыў бараніць пакрыўджаных у судзе. Скончыўшы свіслачанскую гімназію, Каліноўскі накіраваўся ў Маскву. Там ужо прабываў яго брат Віктар. Кастусь паступіў на юрыдычны факультэт Маскоўскага універсітэта. Правучыўся там аднак толькі паўгода. У сувязі з прыездам Віктара ў Пецярбург, у гэты ж горад накіраваўся таксама Кастусь. У Пецярбурзе Каліноўскі паступіў ва універсітэт, які скончыў у 1860 годзе са ступенню кандыдата юрыдычных навук.

Захаваліся шматлікія дакументы, якія сцвярджаюць аб тым, што Каліноўскі, знаходзячыся ў Пецярбургскім універсітэце, многа раз звяртаўся да ўлад з просьбай звольніць яго ад абавязку аплаты за навучанне. За кожным разам Каліноўскі матываваў сваю просьбу матэрыяльнымі цяжкасцямі. Ці сапраўды Каліноўскі быў дрэнна забяспечаны фінансавымі сродкамі? Досыць цяжка адказаць на гэтае пытанне. Бацька Каліноўскага спраўна вёў сваю гаспадарку, і няма падстаў думаць, што не памагаў свайму сыну. Дык — можам думаць, што Каліноўскі, спасылаючыся на сваё ўбоства, карыстаўся прыёмам, да якога адклікаліся і адклікаюцца, мабыць, усе студэнты свету.

Займаўся аднак справамі больш сур'ёзнымі. Мы ўжо сказалі, што беларуская сялянская рэчаіснасць мела вялікі ўплыў на фармаванне юнацкіх поглядаў Каліноўскага. Калі гаворым аб пецярбургскім перыядзе жыцця Каліноўскага, дык мусім падкрэсліць, што руская грамадская рэчаіснасць мела грамаднае значэнне ў крышталізацыі ідэалаў і поглядаў нашага рэвалюцыянера. Трэба памятаць, што прабыванне Каліноўскага ў Пецярбурзе прыпала на той перыяд у гісторыі Рускай імперыі, калі наступіла шпаркае пашырэнне ідэй разначыннай рэвалюцыйнай дэмакратыі, якая гвалтоўнасцю і дынамікай сваёй аргументацыі раз і назаўсёды зварухнула з месца скастнеласць рускай рэчаіснасці. Чарнышэўскі, Бялінскі, Дабралюбаў, Агароў. былі тымі людзьмі, якія аказвалі ўсё большы ўплыў на інтэлек-

ЦІ ВЕРЫЦЬ ЛЮДЗЯМ?

Людзі ў нас наогул вераць другім людзям. Без ніякіх засцярог і адразу. А добра гэта ці не надта? А мо і цалкам дрэнная такая бескрытычная вера кожнаму і ўсюды?

Асабліва вераць людзі на нашых вёсках. Самой мне не раз даводзілася даваць людзям такія рады: «Не трэба было так адразу давяраць. Самі ведаеце, што каб пазнаць чалавека, трэба з ім бочку солі з'есці».

А людзі нашы; мужыкі і бабы — вераць. Прыедзе, ці прыдзе хто там, захоча што купляць ці прадаваць — і гаспадар гатовы, яшчэ і паўлітра паставіць. А бяда потым вылазіць.

Задумала я напісаць пра гэта, бо вось у апошнія дні спаткаў мяне новы, падобны прыклад. Іду вуліцай адной невялікай вёсачкі ў Беластоцкім павеце, а з поля бяжыць чалавек. Кліча, махае рукамі, каб затрымацца. А потым расказвае такую гісторыю: тры гаспадары з яго вёскі Г. (у тым ліку і ён сам) сабралі з палёў каменні і вывезлі бліжэй дарогі, каб прадаць іх. Купец знайшоўся. Быў гэта дарожны майстар, які нейкі час круціўся па вёсцы, бо будавалася там дарога. Дарожны майстар выказаў жаданне купіць каменні. Гаспадары паставілі гарэлку, усе разам выпілі. Дагавор быў заключаны. Дарожны майстар пагрузіў каменні на машыны і паехаў. Вартасць каменняў дасягала некалькі тысяч злотых. «Пісаў, — кажа мой субяседнік, — нейкія квіты, але іх не даў гаспадарам». Каменні прадаў недзе ў Навасадах каля Гайнаўкі, але грошай за яго мае гаспадары з вёскі Г. ніколі не бачылі. Так як не бачылі потым і самога дарожнага майстра.

І што з таго, што тры гаспадары даведаліся потым, кім быў іх купец, дзе жыве і дзе працуе. Доказу ніякага яго віны не маюць.

«Судзіцеся», — параілі ім у павеце. — Ёсць сведкі, — інфармуе гаспадар, але я зусім непераканана, ці будуць яны судзіцца. Столькі валакіты з гэтым па судах аж у Беластоку!

«Разумею, — кажу, — вас, але не магу памагчы». А ён: «А вы хоць шмарніце гэта ў газету, няхай чытаюць!»

Добрай выдалася мне гэтая рада. Шмарнула вось і паўтараю: верыць трэба не спяшаючыся. *Вера Лейчук*

Больш як 100 год

Ёсць на Беласточчыне шмат людзей, якія дажываюць да глыбокай старасці і чуюцца адносна добра. Прывяду тут некалькі прыкладаў з ГРН у Гарадку.

У маленькай лясной вёсачцы, якую завуць Каралеўскае Стойла, жывуць дзве старэнькія бабулі. Надзя Цішэўская пражыла ўжо 95 год. А зноў Марыі Шарамеце зараз 107 гадоў. Нарадзілася яна ў 1865 годзе. Чуецца даволі добра. Падчас сямейнай бяседы нават любіць кульнуць чарачку чыстай.

15 верасня г.г. жыхару вёскі Дзярнякова, Вінцуку Лукошуку споўнілася 100 год. Як сцвярджаюць працаўнікі ГРН у Гарадку, не так даўно прыходзіў ён сюды ўладзіць нейкую справу. Значыць, на гэтыя гады, здароўе яшчэ служыць добра.

Да старэйшых людзей гэтай мясцовасці залічаецца таксама Сцяпан Яроцкі з Гарадка, якому ўжо 90 год.

Варта адзначыць яшчэ адну старэйшую пару. Марыя Дэц і Адольф Дэц пражылі разам 50 год. 1 кастрычніка была ў іх у доме вялікая сямейная ўрачыстасць. Адбыўся традыцыйны «залаты» шлюб, на якім сабраліся дарослыя дзеці і ўнукі. (мх)

ФАЛЬКЛОР

ВЯСЕЛЬНАЯ

Ой, пад яблынькай, пад салодзенькай
Седзіць галубок да й з галубанькай.
Седзіць галубок да й з галубанькай.
Ані сідзелі, любаваліся —
Правымі крыльцамі абнімаліся.
Правымі крыльцамі абнімаліся.
Прылецеў арол з-пад цёмнай хмары —
Забіў галубка з любімай пары.
Забіў галубка з любімай пары.
А галубаньку ўзяў за жонаньку,
Та й павёў іёй да пакоіку.
Та й павёў іёй да пакоіку.
Даў он ей есці ярэй пшэніцы,
Даў он ей піці чыстай вадзіцы.
Даў он ей піці чыстай вадзіцы.
Ана ні піла і ні клявала —
Усё й а галубку та й сумавала.
Усё й а галубку та й сумавала.

Ад Яўгеніі Чаховіч, 1905 г. нараджэння, вёска Кнышэвічы, грамадская рада Бабікі, Сакольскі павет, запісаў 7 чэрвеня 1972 г. Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Эдуард Гойлік.

ТРЫ НАПРАМКІ

21 кастрычніка г.г. у Беластоку адбудзецца XI з'езд ВЗГС. Беластоцкі ВЗГС аб'ядноўвае 82 гмінныя спулдзельні, 2 павятовыя і рэяновыя спулдзельні, 30 спулдзельняў здароўя, 2 спулдзельні будаўніцтва і прадукцыі будаўляных матэрыялаў, чатыры спулдзельчыя міжпавятовыя склады, 1 ваяводскую спулдзельню вясковага транспарту, а таксама дзесяць ПЗГС-аў і 3 РЗГС-ы.

Так выглядае з боку лікаў і цыфр спулдзельчасць, якая ў 1973 годзе будзе святкаваць 25-ую гадавіну свайго існавання, спулдзельчасць, якая з'яўляецца найвялікшай спулдзельчай арганізацыяй у Польшчы і адной з найвялікшых у свеце.

*

Служэбная і арганізатарская роля вясковай спулдзельчасці вельмі ўзрасла ў апошні час. Можна сказаць, што інтэнсіфікацыя, а за тым і спецыялізацыя ў сельскай гаспадарцы завужваюць ролю гаспадара-прадуцэнта. Не мае ён часу на тое, каб вазіцца па рынках са збожжам, бульбай, ці жывёлай і прадаваць. Ён, гаспадар, павінен прадукаваць, а ролю «таргоўшчыка» (прымаючага і пастаўляючага) павінен адыгрываць хтосьці іншы.

Апошнія пастановы партыі і ўрада аб адмене абавязковых паставак збожжа, бульбы і мяса многае змянілі ў сельскай гаспадарцы, а перш за ўсё стварылі сітуацыю, дзе вясковая спулдзельчасць павінна адыгрываць сваю ролю лепш, хутчэй і па-новаму.

Каб добра выконваць сваю ролю, спулдзельчасць вясковага гандлю будзе развіваць тры напрамкі дзейнасці: у галіне інвестыцый, у галіне развіцця гандлёвай сеткі і ў галіне оптавага гандлю (гурту). Гэтыя тры справы складаюць праграму развіцця вясковага гандлю ў найбліжэйшай пяцігодцы.

Стварыць праграму інвестыцый не цяжка. Цяжкасці найчасцей паяўляюцца ў час іх рэалізацыі. Каб забяспечыць інвестыцыйны план, неабходна стварыць правільнае забеспячэнне патрэбнымі матэрыяламі. У гэтай галіне многа трэба змяніць. Многа — гэта не абазначае, што даражэй.

Дагэтуль пры ПЗГС-ах дзейнічае 13 будаўляных прадпрыемстваў, т. зв. ЗУРБ-аў. Будавалі яны крамы, склады і базы вясковай спулдзельчасці. Кожная з гэтых будаўляных адзінак на свой спосаб здабывала патрэбныя будаўляныя матэрыялы. Часта здаралася так, што інвестыцыі нельга было закончыць толькі з прычыны недахопу руркі да каналізацыі ці ацяплення. Такая сітуацыя паўстала прынамсі з некалькіх прычын. Будаўнікі ў апошні момант даведаліся аб патрэбе тых ці іншых элементаў. Пачыналі ездзіць па Польшчы ў пошуках і часта не знаходзілі. А калі ўжо знайшлі патрэбную трубу, то аказвалася, што ім не хацелі прадаць такой малой колькасці. Проста малыя ЗУРБ-ы не маглі быць гандлёвымі партнёрамі вялікіх фірм.

Каб ліквідаваць такую сітуацыю, пачынаючы ад 1973 г. будзе створан ваяводскі склад, які будзе забяспечваць патрэбнымі матэрыяламі ўсе ЗУРБ-ы ў ваяводстве. І трэба ведаць, што такая рэалізацыя не толькі павялічыць выдаткі, але будзе каштаваць на 80 тыс. злотых менш, чым было дагэтуль. Зрэшты не найважнейшы тут прыбытак, але факт, што наступіць павелічэнне эфектыўнасці.

Забеспячэнне выканання інвестыцыйнага плана можна мець тады, калі вядома, хто будзе будаваць. ВЗГС, не чакаючы чужых будаўляных фірм, пастанавіў стварыць свае будаўляныя прадпрыемствы. На аснове добра працуючых ЗУРБ-аў, у пяці паветах будуць створаны будаўляна-мантажныя прадпрыемствы. Апрача гэтага, пры кожным ПЗГС-е будуць дзейнічаць будаўляна-рамонтныя брыгады. Рамонтныя брыгады будуць створаны пры кожнай ГС. Гэта б поўнасцю забяспечыла выкананне планаваных інвестыцый. Справа гэта вельмі істотная, паколькі кіраўніцтва вясковага гандлю плануе будаваць, не звяртаючыся да вялікіх будаўляных фірм, а сваімі сіламі. Але трэба ж ведаць, што перад нашымі будаўлянымі фірмамі стаіць вялікае заданне як у галіне пабудовы вялікай колькасці памяшканняў, так і будовы вялікіх агульнаваяводскіх інвестыцый.

Шмат павінна змяніцца ў развіцці гандлю. Павелічэнне яго заданняў звязана з павелічэннем сельскагаспадарчай прадукцыі, а павелічэнне сельскагаспадарчай прадукцыі павінна быць у нашым ваяводстве большае, чым сярэдняя ў краіне ў бягучай пяцігодцы. Узрост прадукцыі — гэта павелічэнне даходаў гаспадароў. Гандаль павінен зрабіць усё, каб не было такіх выпадкаў, што гаспадар не адчувае патрэбы павялічваць сельскагаспадарчую прадукцыю. Гаспадар павінен хацець павялічваць прадукцыю, каб мець грошы, бо на рынку (у крамах і на складах) ёсць тавары, якія ён канешне хацеў бы купіць.

А. Карпюк

ПІСЬМАНОСЦЫ

Лісты, тэлеграмы, тэлефоны, паведамленні розных устаноў, паштовыя перасылкі, падпіска на газету... Дзякуючы працаўнікам пошты, дзякуючы іх адказнай і нялёгкай працы наладжваюцца цесныя сувязі паміж людзьмі. І бадай што не знайсці чалавека, які б не карыстаўся паслугамі пошты.

У Гайнаўскім павеце сетка паштовых устаноў разбудавана даволі добра. Праўда, не заўсёды пошта знаходзіцца ва ўласным будынку. Многія змяшчаюцца ў сялянскіх хатах. Пошта ў вёсцы Ласінка, якую ўзначальвае Пётр Нігерэвіч, таксама знаходзіцца ў прыватным, але вельмі добрым памяшканні. У мінулым годзе пошта гэта па сваёй працы займала другое месца ў павеце. А раней два гады па чарзе была на першым месцы. У гэтым годзе падпісчыкаў газет і часопісаў налічваецца тут цяпер 545. У тым ліку 149 падпісчыкаў «Нівы», 91 — «Газеты Беластоцкай», 77 — «Грамады Рольнік Польскі», 40 — «Пшыяцюлкі», 34 — «Хлопскай Дарогі», 22 — «Свершчыкаў», 16 — «Аграхіміі», 15 — «Спулдзельні прадукцыйнай», 10 — «Глосу Научыцельскага», 5 — «Кабеты і жыця» і па некалькі іншых часопісаў.

Галоўнымі прапагандыстамі друку, а таксама яго актыўнымі распаўсюджвальнікамі з'яўляюцца менавіта пісьманосцы Мікалай Каўнер, Аляксандр Давідзюк і Іван Белавежац. Шмат радасці нясуць яны людзям. Тут і прыемнае салдацкае пісьмо ад сына, паведамленне дачкі-студэнткі пра паспяховае здаванне экзаменаў, ды ці мала што яшчэ! А бывае, што пісьманосцу даводзіцца быць сведкам сумных навін. І магчыма таму, што гэтым людзям даводзіцца і суцяшаць і абнадзейваць, дзяліць добрае і непрыемнае, гэтыя людзі заўсёды чулыя, спагадлівыя, і часта можна пачуць, што сяляне называюць іх сваімі лепшымі сябрамі.

Адным са старэйшых пісьманосцаў у Ласінцы з'яўляецца Іван Белавежац. Працуе ён на гэтай пасадзе ўжо 19 год. Штодзённа аб'язджае больш 30 кіламетраў. Да яго абслугі належаць наступныя вёскі: Ласінка, Кутавая, Забалоцце, Лапухоўка, Камень, Баякоўшчына, Катлоўка і Навіны. Добра ён знае ўсіх людзей гэтых вёсак, іх справы, радасці і клопаты. І таму бывае часта іх дарадчыкам. Не злічыш, колькі яму выказана падзякі, колькі сказана добрых слоў. Паважаюць яго людзі за ветлівасць, стараннасць. Не было такога выпадку, каб гэты сціплы працаўнік пошты своечасова не ўручыў адрасату пісьмо, газету і наш часопіс «Ніву». Нездарма і дырэктар павятовай гайнаўскай пошты Мікалай Суліма добрую аб ім мае апінію. Іван Белавежац намагаецца, каб чытачоў роднага часопіса было як найбольш. Падпісчыкаў «Нівы» ў яго раёне налічваецца больш 50.

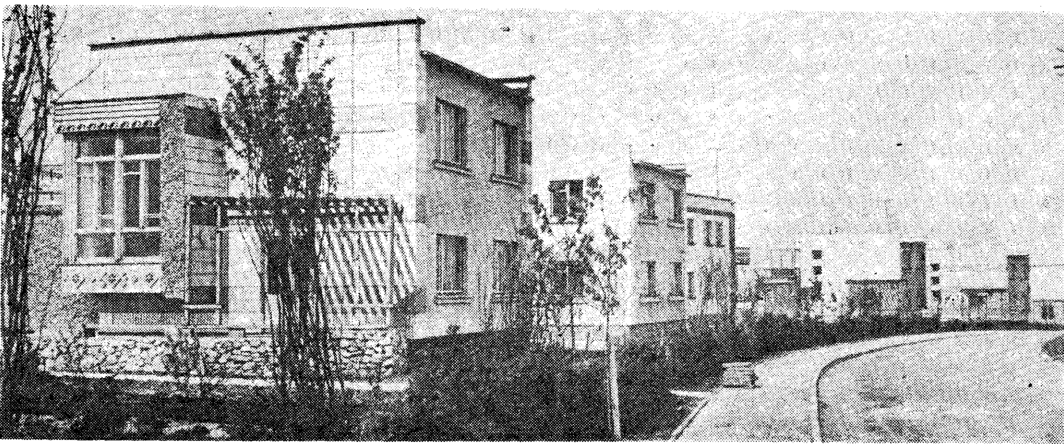
З ім цікава пагаварыць, бо прыйшлося яму многае перажыць на прымусовых работах у Германіі. Пасля вызвалення адразу ўступіў ён у Савецкую Армію і ваяваў пад Кенінгсбергам. Ад 1953 года Іван Белавежац з'яўляецца членам ПАРП. Свядомы сваіх абавязкаў, выконвае іх сумленна, салідна і з'яўляецца прыкладам для многіх паштальёнаў.

Міхась Хмялеўскі

Іван Белавежац у час працы.

туальныя цэнтры краіны. Іх погляды хутка пашыраліся, ахопліваючы ўсё большыя групы людзей. А асабліва вялікі ўплыў на рускае жыццё меў Аляксандр Герцэн, які знаходзіўся ў эміграцыі. Па імперыі нават кружыў анекдот, у якім гаварылася, што невядома, хто кіруе Расіяй — Аляксандр II ці Аляксандр Герцэн. Гаворачы аб крысталізацыі поглядаў К. Каліноўскага, мы не можам абмінуць уплыву на яго польскай Пецярбургскай калоніі, у якой многа было студэнтаў, вайсковых і рабочых. Палякаў ніколі не пакідала думка аб антыцарскім паўстанні. Думка гэта сталася пуцяводнай зоркай у думках і будучай практыцы Каліноўскага. Даследуючы працэс фармавання ідэалогіі Каліноўскага, не можам абыйсці таксама заходнееўрапейскага ўплыву. Заходняя Еўропа, а перш за ўсё Францыя, ад упадку Напалеона была не толькі цэнтрам перадавой думкі, але і рэвалюцыйнай практыкі. Рэвалюцыйныя зрывы, Вясна народаў, падтрымка польскага паўстання ў 1831 годзе — усё гэта не магло не прымушаць патэнцыяльных рэвалюцыянераў у Польшчы, Беларусі і Расіі звяртаць свае вочы на захад. Сярод гэтых людзей быў, несумненна, і Каліноўскі.

Чалавек, які ўпершыню трапіў у пасёлак Верцялішкі Гродзенскага раёна, міжволі засумняваецца: ці не горад гэта. Двухпавярховыя жылыя дамы, цудоўны Палац культуры, гандлёвы цэнтр, адміністрацыйныя будынкі, асфальт, кветкі, зелень... Так выглядае сёння цэнтр вядомага на ўсю Беларусь калгаса «Прагрэс». Жывуць у гэтых дамах цудоўныя людзі, якія сваёй няспыннай працай з дня ў дзень умацоўваюць эканоміку гаспадаркі.

За лепшую планіроўку і архітэктурнае афармленне пасёлка аўтарам праекта прысуджана Дзяржаўная прэмія Саюза ССР.

На здымку: жылыя дамы калгаснікаў на Юбілейнай вуліцы пасёлка Верцялішкі.

Фота Я. Крайчанкі

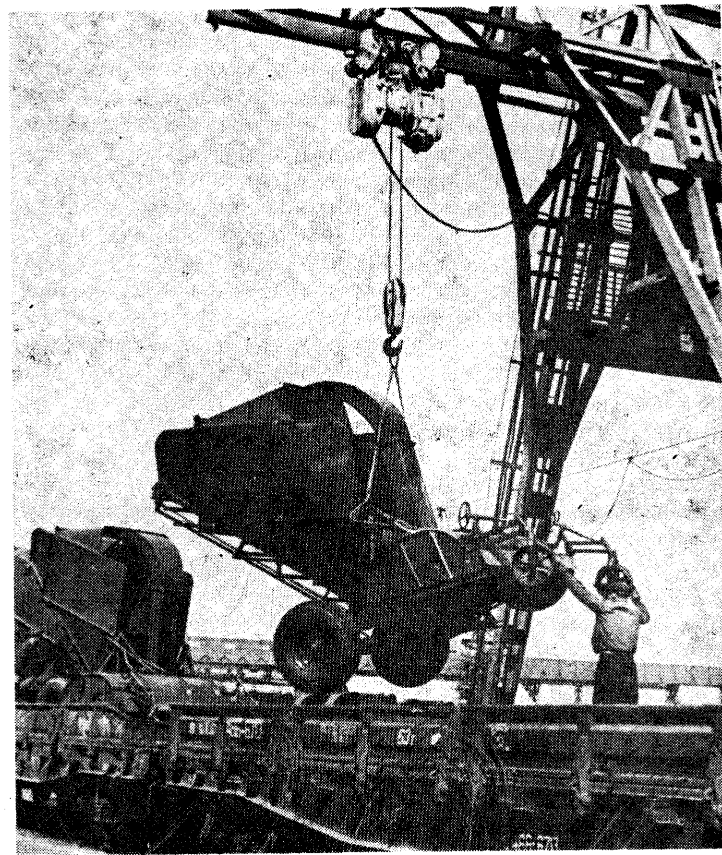
Карэспандэнцыя з Гродна

Гадавіна „Навагрудка"

У снежні 1970 года ў фінскім горадзе Турку быў спушчаны на ваду акіянскі цеплаход «Навагрудак». І вось закончаны першы год вялікага плавання. За 365 дзён марскі прыгажун пабываў у Аўстраліі і на Кубе, у партах Афрыкі і Еўропы. У час рэйса з Туніса ў порт Шчэцін у Польшчы экіпаж урачыста адзначыў традыцыйнае карабельнае свята — першую гадавіну плавання. Закончыў свой далёкі рэйс «Навагрудак» у заходнегерманскім порце Гамбургу. Тут ён быў нагружаны, пасля чаго дадаставіў тавары ў порт сваёй прыпіскі — Ленінград.

З борта цеплахода «Навагрудак» атрымана тэлеграма, у якой капітан карабля В. Конанаў паведамляе, што «Навагрудак» прыбыў у фінскі порт Турку, адкуль пачыналася эпапея цеплахода. Тут экіпаж разам з фінскімі рамонтнікамі цэлы месяц «лячыў» свой карабель. І вось ён ізноў прышвартаваўся да роднай неўскай гавані. У бліжэйшыя дні цеплаход прыме новы груз і зноў выйдзе ў вялікае плаванне.

«Гродзенская Праўда»

Завод «Лідсельмаш» — адно з буйнейшых прадпрыемстваў у Гродзенскай вобласці. Тут выпускаюцца бульбаўборачныя і бацвіннеўборачныя машыны. Прадукцыя гэтага прадпрыемства добра вядомая ва ўсіх рэспубліках савецкай краіны, транспартуецца яна ў краіны народнай дэмакратыі, пастаўляецца ў Канаду, Афрыку і іншыя аддаленыя краіны свету.

На здымку: на завадскім двары «Лідсельмаша» ідзе разгрузка бацвіннеўборачных машын, якія накіроўваюцца ў краіны народнай дэмакратыі.

Фота В. Косціна

Куток гаспадыні

Што рабіць, каб добра зварыць

ЯБЛЫКІ

З садавіны найчасцей у нашых вёсках спажываюцца яблыкі. У залежнасці ад гатунку яблыкаў — ад іх формы, велічыні, колеру, смаку і запаху — па-рознаму яны даспяваюць і трываласць яблыкаў розная. Да найбольш распаўсюджаных гатункаў і найбольш багатых вітамінам С адносяцца антонаўкі і цітоўкі. Іншыя гатункі не маюць столькі вітаміна С, аднак ёсць у іх цукар, квасы, мінеральныя солі, а ўсё гэта таксама вельмі каштоўнае для арганізма чалавека. Таму неабходна спажываць як найбольш яблыкаў у розных патравах.

Найчасцей яблыкі ядуць сырыя. Тады перад падачай неабходна іх дакладна памыць, асабліва, калі сады спырскваліся хімічнымі прэпаратамі. Яблыкі для малых дзяцей і старэйшых людзей трэба было б абабраць нержавеючым нажом, стараючыся знімаць скурку вельмі тонеька, паколькі пад скуркай яблыка знаходзіцца найбольш вітамінаў.

Добрыя яблыкі, паложаныя на талерку або ў прыгожы кош, цудоўна ўпрыгожваюць кожны стол і таму могуць падавацца пры розных нагодах. Калі мы падаем яблыкі гасцям, неабходна для кожнага з седзячых за сталом падаць дэсертную талерачку і нож. Нож, магчыма, і не будзе ўжыты, але павінен быць пададзены.

Яблыкі з'яўляюцца неабходным дадаткам да другога снедання, якое мы даем дзецям у школу.

Кіслыя яблыкі з'яўляюцца дасканалым дадаткам да амаль усіх салатаў з гароднiны. Трэба іх дадаваць у апошнюю хвіліну, перад тым як вымешваем салат з соусам, паколькі яблыкі хутка цямнеюць.

З яблыкаў можна рабіць шмат страў. Можна з іх рабіць шмат чаго на зіму. Сёння мы падамо, як зрабіць можна яблыкі на зіму, а ў наступным нумары раскажам аб некаторых патравах з яблыкамі.

ПЕРАЦЁР З ЯБЛЫКАЎ

Памытыя яблыкі палажыць на бляхі, вылажаныя пергаментнай паперай, спячы ў не вельмі гарачай духоўцы. Выняўшы яблыкі з духоўкі, гарачымі працерці праз густое нейлонавае сіта. Перацёр накладаць у слоікі-вэкі, пакідаючы каля 1 см вольнага месца. Слоікі закрыць і пастэрызаваць мінут 20.

Атрыманы перацёр з яблыкаў можна ўжываць зімою на яблычны суп, падаваць у якасці трэцяга блюда, а таксама рабіць з ім пірог-шарлотку.

Можна перацёр зрабіць з развараных яблыкаў, асабліва, калі яблыкі бываюць з рабакамі ці абабітыя і трэба выразаць з іх пашкоджаную частку. Тады яблыкі разварваюць з мінімальнай колькасцю вады (8—10% вагі яблыкаў).

Гаспадыня

3. РЭЗІДЭНТ

Тульчынскаму было зразумела, што яму не ўцячы ад пагоні. Рана, якая не зажыла з мінулага задання, ужо сачылася крывёй, штаніна прыліпала да сцягна... Праклятая рана. Яна ледзь было не перашкодзіла яму вылецець у Германію. Ён уцёк са шпіталя ў Мендзыжэцы, употай, падманваючы ўрачоў сваёй часці, рабіў перавязкі, прысыпаў рану стрэптацыдам.

Пакінуўшы праследвальнікаў за рогам Берлінштрасе, ён закінуў свой капялюш за нейкі плот, падняў каўнер паліто, дастаў пачак цыгарэт «Юнона», закурыў і павольна пакрочыў насустрач натоўпу, што вынырнуў з-за вугла...

Праз секунду яго акружылі. Нейкі фельдфебель пасвяціў яму ў твар блакітным промнем ліхтарыка і крыкнуў, задыхаючыся:

— Аўсвайс!

— Дэзерціраў ловіце? — спытаў Тульчынскі, сунуўшы руку за пазуху.

— Сабак для скуралупні... Шнэль!

— Вы напэўна шукаеце чалавека, які толькі што прабег міма мяне, — сказаў Тульчынскі на дрэннай нямецкай мове, стрымліваючы дыханне.

— Усходні рабочы? — пацікавіўся фельдфебель, акідаючы Тульчынскага падазроным позіркам.

— Айн мамент. Вось дакументы.

Натоўп паімчаўся міма. З ім засталіся толькі трое — фельдфебель і двое ў цывільным адзенні, з нарукаўнымі павязкамі фольксштурмаўцаў.

— Шнэль!

Тульчынскі дастаў нарэшце з унутранай кішэні пінжака тоўсты скураны бумажнік, фельдфебель вырваў у яго бумажнік з рук, хутка разгарнуў персонен-аўсвайс, пасведчанне фольксдойчу Эдмунду Тульчынскаму.

— А начны пропуск?

Тульчынскі дастаў з кішэні камізэлькі нікелевы авальны жэтон. Убачыўшы жэтон супрацоўніка СД, фельдфебель вярнуў бумажнік Тульчынскаму і, казырнуўшы ветліва, прагаварыў:

— Даруйце! Мы шукаем савецкіх парашутыстаў. Яны спрабавалі ўзарваць штаб арміі!..

Фельдфебель і фольксштурмаўцы пабеглі за натоўпам, пакінуўшы Тульчынскага аднаго. Ён павёў рукой па ўспацелым ілбе, аддыхаўся і пайшоў на кватэру фраў Зінгер, дзе разведчыкі павінны былі сабрацца пасля аперацыі.

Хутка-хутка скончыцца гэта апошняе, самае цяжкае заданне. Ніколі так цяжка не было савецкаму разведчыку, як тут, у Германіі, у гэтую апошнюю гнілую нямецкую зіму. Падтрымлівала толькі адно — пачуццё непарыўнай сувязі з далёкай Радзімай.

Каменныя кварталы дамоў, каменныя прасекі вуліц і паляны плошчаў. Памяць аб каменным лесе, як памяць аб страшэнным сне, ніколі не згладзіцца... Стук у дзверы і начныя праверкі. Машына, што рэзка затармазіла за акном. Занадта пільны позірк незнаёмца ў трамваі. Раптоўны візіт блоклейтэра...

Тульчынскі адчыніў дзверы сваім ключом. У пярэдняй ён не ўбачыў двух чамаданаў ля вешалкі: гэта азначала, што фраў Зінгер з маленькім Паульхенам у бамбасховішчы.

Доўга прастаяў ён ля акна, прыслухоўваючыся да страляніны ў прадмесці горада. Неба над горадам было барвова-карычневае.

Ні Сяргей, ні Кнопка так і не прыйшлі. На досвітку страляніна разгарэлася з новай сілай, над горадам заракаталі савецкія бамбардзіроўшчыкі. Кватэра фраў Зінгер напоўнілася гулам. Тульчынскаму здалося, што быццам чагосьці не хапае ў звыклым шуме бамбёжкі. Ну, вядома! На пунктах проціпаветранай абароны ўпершыню маўчалі сірэны...

Шалёна загрукатала чатырохствольная зенітка на суседняй вуліцы. Бамбардзіроўшчык ішоў у піке. «Здаецца, я дарэмна не спусціўся ў сховішча, — падумаў Тульчынскі, адскокваючы ад акна. — Гэта Сярожка Казубоўскі нізавошта не хацеў ні розумам, ні сэрцам паверыць, што нам, савецкім разведчыкам, як і немцам, пагражаюць савецкія бомбы і снарады». У тую ж секунду яму здалося, што паветра ў пакоі здэтаніравала, узарвалася. Здрыгануўся падмурак дома. Гарачая, пругкая хваля дыму, чаду, калючага пылу ўдарыла яму ў твар.

ТРЫБУНА чытачоў

ДОБРА ПРАЦУЕ

Васіль Самасюк з Чэхаў Арлянскіх Гайнаўскага павету сваім агрэгатам малоціць збожжа сялянам у сваёй вёсцы. Праўленне сельскагаспадарчага гуртка выбрала яго на гэту работу, ведаючы дасканала, што хлапец справіцца са сваімі абавязкамі, таму што ад маленства цікавіцца машынамі і іх дэталямі і ўмее іх складаць. Паспяхова закончыўшы курс амлатовых, В. Самасюк з захапленнем узяўся за сваю работу.

Яго агрэгат з маторам не мае права псаваццa, сам гэта гаворыць. А калі нешта ў машыне станецца, ён адразу знойдзе прычыну і хутка направіць. Ён ніколі не адмовіць селяніну змалаціць збожжа і ў святочны дзень, ведаючы, што для гаспадароў час цяпер вельмі дарагі. Сваім агрэгатам Васіль малаціў нядаўна і ў навакольных вёсках: Дубічах Царкоўных, Грабаўцы, Краскаўшчызне. І тут ён заваяваў пашану ў людзей.

М. Панфілюк

ПІШЫЦЕ Ў «НІВУ»

Раз Валодзя і Антось
Прыдумалі казку,
Як дзед прадаў вось
За каўбасаў вязку.

На другі дзень на плоце,
Дзе жыве стары салдат,
Вісеў прычэплены на дроце
Новенькі плакат.

На плакаце малюнкі,
Вершы і дыялогі былі,
Зграбныя лісточкі
Зрабілі «друкары».

Як убачылі гэтае
Сяляне і дзетвара,
Сабраліся пры плоце,
Ля салдатава двара.

Усе смяяліся і крычалі,
Чыталі на ўвесь голас,
Згадвалі аўтара:
— Купала ці Колас?

З гэтый прычыны
Сварка паўстала,
У бойцы плакат
Дзетвара разарвала.

Праз дзве, тры мінуты
З плаката застаўся пыл,
Зваліўся плот крануты
І запал хлопцаў астыў.

Яшчэ некалькі дзён у вёсцы
Было неяк маркотна,
На тэму вершаў хлопцы
Усе сказалі згодна:

— Калі ты прыдумаў верш,
Ці хочаш нешта скрытыкаваць,
Пашлі у «Ніву» лепш,
Чым на плоце друкаваць.

Валодзя Неціказы

«НІВА»

Каму люба «Ніва»,
Той жыве шчасліва!

М. Красоўскі
Малынка

4. ФРАНЦ ШЭНКЕНДОРФ

Тэлефон на стале шэфа гестапа зазваніў.

— Штандартэнфюрэр Шэнкендорф слухае!

Вочы гестапаўца радасна бліснулі. Ён устаў.

— Яволь! — вымавіў ён, стрымліваючы дыханне. — Хайль фюрэр!

Кінуўшы трубку, схапіў шынель і выбег з кабінета.

Такім чынам вырашана! Рэйхслейтэр Борман загадаў распачаць аперацыю «Вервольф». Карнік становіцца партызанам!

Гадзіннік на кірсе прабіў час ночы, калі Шэнкендорф выйшаў з памяшкання гестапа і хутка пакрочыў дадому міма разбітых бомбамі дамоў. Мёртвыя дамы. А пахне знаёма — так пахлі дзесяткі, сотні рускіх гарадоў. У Запарожжы, Кіеве, Харкаве — усюды гэтак жа мяла мяцеліца з пуху, з падзёртых падушак і пярын, паўсюдна білі фантаны з перабітых водаправодных труб...

Дайшоўшы да свайго двухпавярховага асабняка, які стаяў у глыбіні сквера, ён пастаяў мінуты дзве ля порціка з ігнічнымі калонамі, каб перавесці дух, каб узяць сябе ў рукі. Акінуўшы позіркам дом, Шэнкендорф падумаў: «Цэлы. Толькі фасад дома пачарнеў ад дыму пажараў, ды піхты перад ім нібы абраслі попелам. Значыцца, Фрыда і дзеці таксама цэлыя...»

(Працяг будзе)

ШТО ЧУВАЦЬ У МАЛІННІКАХ

Вёска Маліннікі ляжыць над шашой, якая звязвае Бельск Падляшскі з Кляшчэлямі. Яна прыгожая. Налічвае яна каля 130 двароў. Моладзі ў вёсцы многа. Актыўна дзейнічае Саюз вясковай моладзі. Частка маладых людзей працуе на гаспадарцы. Многія вучацца і працуюць у Бельску, Беластоку, а таксама ў іншых гарадах.

Сельскагаспадарчы гуртoк, які пачаў існаваць некалькі год таму назад у вёсцы, распаўся: дрэнная арганізацыя актыву давяла да таго. Хаця няма сельгасгуртка, аднак жыхары вёскі не маюць вялікіх клопатаў з гаспадарчымі машынамі, таму што ў суседняй вёсцы існуе МБМ, якая працуе для дзвюх вёсак.

— Як адно не дайшло да мэты, то іншыя справы паставім на ногі, — гавораць жыхары. З самай раняй вясны некаторыя з вёскі, а між іншым, кіраўнік падставовай школы С. Бурыла, В. Данілюк, П. Іванюк і М. Гераз паставілі першыя, але найважнейшыя крокі ў напрамку пабудовы стражацкай рамізы. Сабралі яны ад усіх жыхароў грошы, таксама прызначылі грошы на будову прэзідыум ГРН у Грыгараўцах.

Першыя крокі не пайшлі на марна. Цераз некаторы час моладзь і старэйшыя выкапалі месца на фундамент, і ў хуткім часе фундамент стаяў гатовы.

Аднак потым пачаліся клопаты, хто будзе будаваць рамізу. Нядоўга думаючы, прыступіў да гэтага дыпламаваны будаўнік гэтай вёскі Сцяпан Кулік, які мае ўжо вялікі вопыт у гэтым напрамку. Памагаюць яму па чарзе ўсе жыхары. Кожны дзень пры будове працуюць прынамсі тры асобы.

У гэтым новым будынку будзе змяшчацца гараж на стражацкі самаход, а таксама вялікая зала, прызначаная на свяліцу і клуб. Усе жывуць надзеяй, што хутка будзе месца, дзе можна будзе глядзець перадачы па тэлевізару, пагутарыць, а самае найважнейшае для моладзі — патанцаваць пры добрым аркестры. Але гэта яшчэ ў будучым.

(ті)

Дарагое Сэрцайка!

У жніўні была я ў водпуску. Гэта мой першы водпуск, паколькі я працую толькі другі год. І вось я вырашыла паехаць у горы на «вчасы». Праз тыдзень пазнаёмілася я з хлопцам, таксама «вчасовічам». Спадабаўся ён мне, і я яго пакахала. Ён таксама часта гаварыў, што мяне кахае.

Вельмі весела і прыемна прайшлі гэтыя два тыдні. Наша пабыўка ў горах набліжалася да канца. Мы паабяцалі пісаць сабе лісты, а Пеця першы прышле мне пісьмо. У лістах таксама мы мелі вызначыць спатканне ў Варшаве, паколькі я там вучуся завочна ў вышэйшай школе, а ён часта там бывае службова. І вось у апошні вечар нашай пабыўкі Пеця прызнаўся, што ён жанаты, што мае таксама дачушку. Гэта быў для мяне жах. Я ў «нервах» сказала яму шмат прыкрых слоў і зазначыла, што не хачу больш з ім спатыкацца, а таксама перапісвацца, што зрываю з ім назаўсёды.

Вярнулася я дамоў, аднак забыць аб ім не магу. Надалей кахаю яго. Пеця прыслаў ужо мне тры лісты. Піша, што кахае мяне, што чакае маіх лістаў і спаткання. Я не адпісала ні на адзін ліст. Перажываю гэта страшна.

Парай, Сэрцайка, што рабіць.

Валя з Гайнаўшчыны

Валя! Спачуваю табе. Ты шчыра пакахала Пецю, амаль не ведаючы аб ім нічога. А даведалася аб усім, калі ўжо была закаханая. І таму адразу парваць з ім табе цяжка. Аднак ваша знаёмства павінна скончыцца. Так будзе лепш вам абаім. Не адпісвай на яго лісты. Ён падумае, што ты ўжо ім не цікавішся. Ён жа мае сям'ю, а ты маладзенькая дзяўчына, спаткаеш яшчэ ў жыцці іншага хлопца, якога пакахаеш, а гэта застанецца толькі як успамін.

Жадаю ўсяго найлепшага!

Сэрцайка

У Бельску вырошчваюць вінаград

ЦІ НЕ ЛЕПШ — ШЛЯХЕТНЫ?

Закончыліся ўжо ў гэтым годзе зборы плёнаў на зямлі нашай. Добрых плёнаў, бо ўсе мы хочам, каб Польшча была краінай заможнай і гаспадарнай. Але хочам мы таксама, каб наша краіна стала прыгожай. Кожная новая хата на вёсцы будуецца цяпер з прыгожым ганкам, альбо нават і з вялікай шклянай верандай. Вакол хат сяляне садзяць шмат кветак, а часамі і дзікі вінаград. Менавіта дзікі. А чаму? Ён жа не дае пладоў, а з'яўляецца толькі дэкарацыйнай раслінай. Ці не лепш было б садзіць шляхетны вінаград? І хата будзе ўпрыгожана, і плады будуць смачныя.

Некаторыя кажуць, што не хапае саджанцаў шляхетнага вінаграда. Сапраўды, саджанцаў мала, ды і наогул не хапае ведаў аб спосабе размнажэння гэтай прыгожай і карыснай расліны.

У Бельску Падляшскім я не знайшоў падручніка, які б павучаў, як атрымаць саджанцы. Ёсць два спосабы размнажэння. Першы — адкладаючы летам галінкі і прыкрываючы іх зямлёй, а другі — чаранкуючы адрэзкі растучага куста. Вінаград размнажаем найчасцей з адзеравянелых маладых парасткаў.

Саджанцы падрыхтоўваем позняй восенню. Павінны яны мець 2 ці 3 міжвузлы даўжынёю ў 25—30 см. Разрэз робім вострым нажом, зрэзаныя саджанцы звязваем у пучкі, дадаем этыкеткі і перахоўваем у склепе ў даволі вільготным пяску.

Садзім вінаград вясной, калі тэмпература глебы на глыбіні 25 см будзе не меншая 10°С. Пад саджанцы ўжо з карэннямі даем добра ўгноеную пульхную і дастаткова вільготную зямлю. Садзім так, каб верхняя вочка было на ўзроўні зямлі і нахіленае на 45°. *Пасля пасадкі трэба саджанцы добра паліць.* Паліваць вінаград трэба часта.

Вінаград — расліна паўднёвая і любіць шмат сонца. Дык трэба садзіць яе з сонечнага боку хаты. Можна ля хаты зрабіць прыемнае месца для адпачынку, зрабіўшы спецыяльныя рышттаванні, на якіх будзе віцца вінаград.

У мяне ля хаты расце некалькі кустоў вінаграду. Сваім суседзям я раздаю ахвотна яго саджанцы. Хацелася б, каб рос ён не толькі ў Бельску, але і ў кожнай вёсцы.

Нестар Перавой

ПАЗНАЁМІМСЯ

Мне 45 год. Жыву ў Катовіцах. Адзін. Хацеў бы перапісвацца з беларускамі. Мой адрас: Jewgienij Portianko, Katowice, ul. Kozielska 2 m. 1b

НА СТАНЦЫІ ПКП У ГАЙНАЎЦЫ

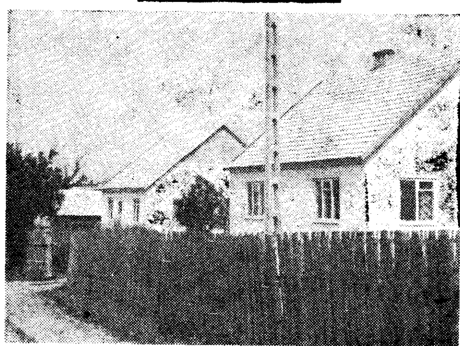
Не так даўно мне давялося пабываць на станцыі ПКП у Гайнаўцы. Вось што я заўважыла. На першы погляд кідаецца ў вушы шум і крык п'яных, ледзь трымаючыхся на нагах вулічных «кудлачоў». Мала таго, што крычаць між сабою, то яшчэ зачапляюць іншых падарожных. Найчасцей, вядома, маладых дзяўчат. Часта школьніцаў.

Цэлае шчасце ў тым, што чакаць мне трэба было толькі 30 мінут. А ёсць жа такія дзяўчаты, што часта цэлымі гадзінамі змушаны аглядаць некультурныя паводзіны хуліганаў.

Напэўна не адна з іх хацела б, карыстаючы з вольнага часу, паўтарыць заданыя ўрокі, ці проста спакойна пасядзець, прачытаць газету, з'есці абед і г.д.

Ці сапраўды немагчыма аддзяліць «кудлачоў» ад вучняў, або вучняў ад «кудлачоў»? Гэта многа значыць — у якім асяроддзі прабываюць вучні пасля ўрокаў, бо ўплывае на вучобу і іх паводзіны ў школе і па-за школай.

Валя Анішчук.

Новыя дамы ў Старым Ляўкове.
Фота Я. Цялушэцкага

Базыль Таранта, Варшава. «Разважанні вяскоўца аб сучаснай вёсцы» нам спадабаліся і абавязкова надрукуем у «Парнасіку».

Аляксандр Федарук, Бельск. «Восень» надрукуем ў «Парнасіку».

Анатоль Власюк, Бельск. «Вучань і віно» сапраўды павучальнае. Калі так, дык месца ў «Парнасіку» не пашкадуем.

Міхась Гаротны. Хоць мы псеўданімаў не любім, але вашы вершы кранулі нас сваёй інтымнасцю. Трэба будзе змясціць у «Парнасіку».

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі
„Partyzant z Lelejskiej góry" jugosł.), 24—25. „Pali się moja panno" (czeski), 26—27. „Szerokiej drogi kochanie" (polski), 28—29.

Нараўка
„Rycerz szklanego ekranu" (węgierski), „Horyzont" (węgierski), 25—29.

Нарва
„Podróż za jeden uśmiech" (polski), „Jestem niewiernym mężem" (franc.), 25—29.

Чыжы
„Przyjęcie" (rumuński), „Aleksander Newski" (radz.), 25—29.

Дубічы Царкоўныя
„Ludzie i bestie" (radz.), I i IIs. 25—29.

Арэшкава
„Uwaga żółw" (radz.), „Dzięcioł" (polski), 28—29.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Kaszabe" (polski), „Kajtek i siedmiogłowy smok" (węgierski) 25—29.

Орля
„Nie można żyć we troje" (angl.), „Prawdzie w oczy" (polski) 25—29.

Райск
„Na tropach szpiega" (radz.), „Po kruchym lodzie" (radz.), 25—29.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Czekam w Monte Carlo" (polski), 24—25. „Żandarm z gór" (bułg.), 26—27. „Trzecia część nocy" (polski), 28—29.

Шудзялава
„Dzięcioł" (polski), „Narkotyk" (franc.), 25—29.

Янаў
„Oficerowie" (radz.), 25—29.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„Dzika Elżbieta" (czeski), 24—25. „Polowanie na muchy" (polski), 26—27. „Umrzeć z miłości" (franc.), 28—29.

Мельнік
„Podróż nie z tej ziemi" (jugosł.), 24—25. „Zaduszki" (polski), 26—27. „Słuchajcie bicia dzwonów" (jugosł.), 28—29.

Мілейчыцы
„Tylko jedno życie" (radz.), 24—25. „Dzikie dziecko" (franc.), 26—27. „Śledztwo w sprawie obywatela poza wszelkim podejrzeniem" (włoski), 28—29.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя
„Nie lubię poniedziałku" (polski), „Czym mogę służyć" (czeski), 25—29.

Новы Двор
„Nie można żyć we troje" (angl.), „Akcja „Brutus" (polski), 25—29.

Ніва

Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 6.661 T-3

Ох, ужо гэтыя тэлефоны!

Вынаходца тэлефона, відаць, быў цвёрда перакананы ў тым, што яго адкрыццё паслужыць на карысць чалавецтву. І сапраўды, да чаго гэта зручна: падыходзіш да апарата, набіраеш нумар — і, калі ласка, чуеш голас сябра ці каханай дзяўчыны. Або хочаш даведацца, калі адыходзіць цягнік. Набіраеш яшчэ адзін нумар — і зноў-такі атрымліваеш даведку. Проста і хутка. Усе ў захапленні, усе задаволены. Але праўду кажуць людзі, што смяецца той, хто смяецца апошні.

А што гэта так, дык мяркуйце самі. Адзін мой знаёмы працаваў у канструктарскім бюро. Усё было б добра, ды вось шкада, не было ў яго кабінеце тэлефона. Даводзілася званіць з суседняга. Нарэшце, займеў тэлефон і ён. Майстар доўга ўстанаўліваў апарат, потым падключыў яго і, усміхнуўшыся, сказаў: «Размаўляйце на здароўе!» Мой знаёмы сеў за стол, працягнуў руку, каб зняць трубку, як раптам... зазваніў тэлефон. «Глядзі ты! — здзівіўся мой знаёмы. — Ужо нехта і нумар ведае». Ён зняў трубку і дрыжачым ад хвалявання голасам сказаў:

— Вас уважліва слухаюць...

— Алё! Эй, алё! — пачулася ў трубцы. — Апельсіны ёсць?

— Якія апельсіны? — разгубіўся мой знаёмы.

— Што значыць якія? Звычайныя!

— Прабачце, вы не туды трапілі, — і асцярожна паклаў трубку. «Бывае, — падумаў ён. — Мусіць, нехта памыліўся».

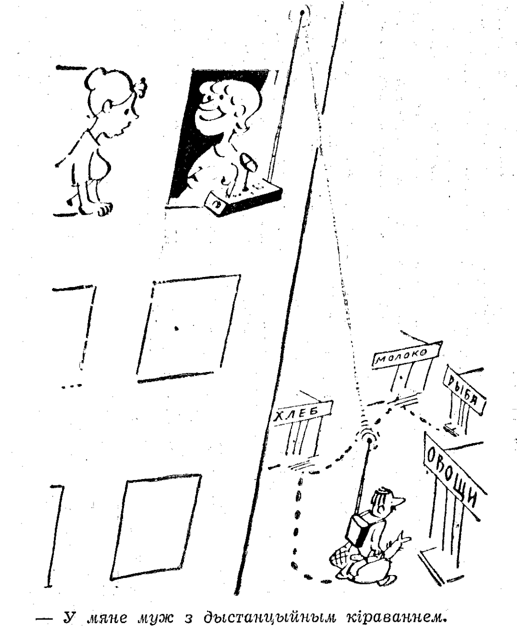
Але ў той дзень пра апельсіны пыталі мо яшчэ чалавек з пяцьдзесят. Спачатку мой знаёмы адказваў ветліва. На другі дзень апельсінавая гісторыя паўтарылася. Ён урэшце страціў раўнавагу, пачаў злавацца, на трэці — вылаяўся. Канчаткова «дабіла» яго цыбуля, пра якую пыталіся ўвесь чацвёрты дзень. Ледзь не плачучы ад злосці, ён неяк дасядзеў да абеду, а потым уцёк з работы, за што і атрымаў вымову.

Чаму я пра гэта расказваю? Ды таму, што жонка мая вось ужо каторы дзень патрабуе, каб я неадкладна падаў заяву на ўстаноўку тэлефона. А я ўсё думаю: ці варта мне займацца гэтай справай? Пазваню я лепш свайму брату дамоў. Ён чалавек вопытны, параіць, як быць.

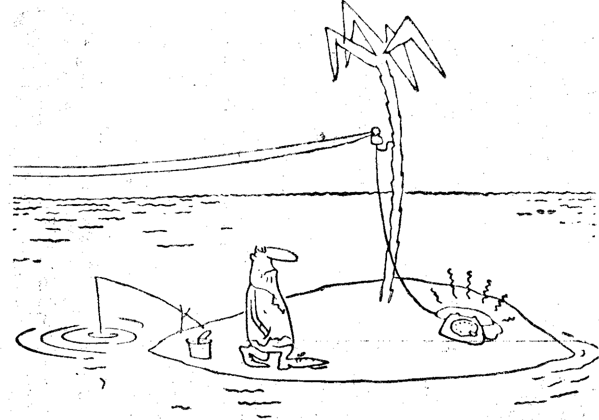
— Што? Пахавальная кантора? Прабачце...

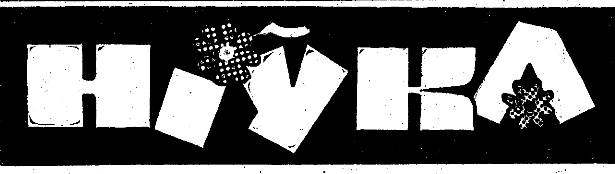
В. Пятроў.

З САВЕЦКАГА ГУМАРУ

— *У мяне муж з дыстанцыйным кіраваннем.*

А САМ ЯКІ?

— Макар, га, Макар! Пачакай трохі... Вось іду я, Макар, па вуліцы і думаю. Ну да чаго ж яшчэ людзі некультурныя ёсць. Заходжу, гэта, сёння ў сельмаг, а Марта, дыспазітара жонка, уляцае, як звар'яцелая, у бруднай спадніцы. Яна, бачыш ты, пачула, што селядцы прывезлі...

А то ёсць яшчэ мужчыны, што як той Андрэй — трактарыст — па два тыдні не голяцца. Ходзяць, як дзікі зарослыя.

— Не, што ні кажы, а народ сёння не той, і жывём жа, дай бог кожнаму, а культуры гэтай самай і няма.

— Ну, пабачу, я. Будзь здаровы.

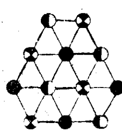
— Ты чаго, Макар?

— У цябе... Чаму ў цябе такія рукі брудныя, за пазногцямі сажа... Ты што ў комін лазіў?

Талавàломка

Напісаць лічбу 40 чатырма двойкамі.

Адказ на заданне з папярэдняга нумара.

НЕЗВЫЧАЙНАЕ

Марк Твэн расказаў аднойчы цікавую гісторыю. Усе весела смяяліся. Толькі адзін банкір устаў і, трымаючы рукі ў кішэнях, сказаў:

— Не бачу нічога незвычайнага ў тым, што гумарыст расказвае смешныя гісторыі.

Марк Твэн, зірнуўшы на банкіра сказаў:

— А гэта звычайна, што банкір трымае рукі ў сваіх кішэнях?

НА МАНЕЎРАХ

У час воінскіх манеўраў аб'яўлена, што мост умоўна «ўзарваны». Пастаўлены ля моста вартавы не прапускае па гэтай прычыне праз яго пажылую даму. Тая, раззлаваўшыся, паварочваецца да другога салдата і гаворыць:

— Але ж мост абсалютна цэлы. А гэты вар'ят сцвярджае, што ён узарваны!

— Не магу нічога сказаць! Я сам **ужо два** дні як **забіты!**

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Ірэны і Аляксандра Аўгустынчыкаў з Гаркавіч, Марысі Бішчук, Ларысы Мазурук, Надзі Маркевіч, Ніны Баран, Ані і Мані Саўчукоў з Кузавы змяшчаем

„DESZCZ JESIENNY"

Deszcz, jesienny deszcz smutne pieśni gra,
mokną na nim karabiny, hełmy kryje rdza.
Nieś po błocie w dal, zapłakany świat,
przemoczonych pod plecakiem osiemnaście lat.

Gdzieś daleko stąd noc zapada znów,
jasna główka twej dziewczyny tuli się do snu.
Może właśnie dziś patrzy w noc ną mgłę
i modlitwą prosi Boga, by zachował cię.

Deszcz, jesienny deszcz bębni w hełmu stal,
idziesz, młody żołnierzyku, gdzieś w nieznaną dal.
Może jednak Bóg da, że wrócisz znów,
będziesz tulił jasną główkę miłej twej do snu.

КОТ І ШПАК

Даводзіць шпак кату заўзята:
— Якое сонейка над хатай,
А ты туляешся ля плоту
І днямі дрэмлеш без турботы.
Забраўся б ты вышэй, вусаты,
Хоць на страху вось гэтай хаты,
Пажыў бы крышку у высях...
Кот у адказ:
— Не ганарыся,
Ты лепей на зямлю спусціся.
І сам сабе: «Тады
Пабачыш —
У кіпцях ты маіх паскачаш».
І так бывае — дайце веры:
К яму з душой, а ён жа —
звярам.

Г. Казак.

СПАЧУВАННЕ

— Прыходзіць маці ў школу і пачынае сварыцца:

— Як гэта можна, каб мой сын праваліўся на экзаменах? Ён у нас самы разумны ў сям'і.

— Шчыра вам спачуваю, — адказвае настаўнік.

ЧАМУ

Бацька паслаў Янку на пошту. Праз некалькі хвілін ён прыбягае і гаворыць:

— Вось грошы, якія ты даў мне на марку.

— А чаму ж ты маркі не купіў?

— А я ўкінуў ліст у скрынку так, што ніхто не бачыў.

БЯЗВЫХАДНАЕ СТАНОВІШЧА

— Чаму ты кульгаеш?

— Боты ціснуць: абодва на левую нагу.

— Дык вярніся дамоў і памяняй!

— Не магу. Дома засталіся абодва на правую нагу!

ЯЕ ДЗЯДЗЬКА

Наведвальніца ветліва і загадкава ўсміхалася.

— Не пазнаеце?

Я разгублена маўчаў.

— Няўжо не пазнаеце?

Яна павярнулася да мяне ў профіль. Потым зноў анфас.

— І цяпер не пазнаеце?

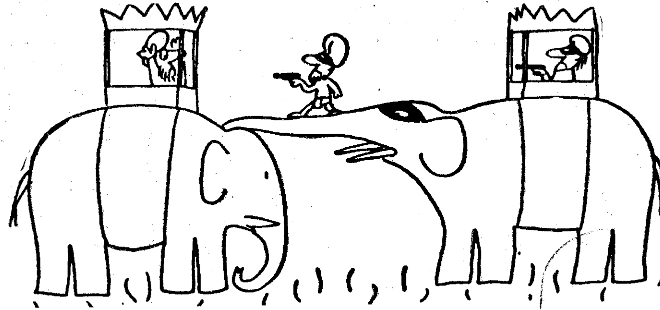
— Даруйце, не прыпомню. Калі мы з вамі бачыліся?

— А мы ніколі не бачыліся. Але вы добра ведаеце майго дзядзьку. А я вельмі падобна да яго...

ЯК МАЛА...

— Аж смешна, калі падумаеш: прамармычаш некалькі слоў пры поўнай памяці, і ты ўжо жанаты.

— Так, а прамармычаш некалькі слоў праз сон, і ты ўжо разведзены.

ПАЛІЦЫЯ ГЛЯДЗІЦЬ З НЕБА

У Манрэалі робіцца ў сярэднім 15 нападзенняў у тыдзень на банкі, касы буйных магазінаў і рэстаранаў. Бясследна знікаюць грузавікі з каштоўнымі таварамі ў манрэальскім порце. Сочачы за рабаўнікамі, паліцэйскія літаральна «залазяць на неба». Два спецыяльныя верталёты, якія пастаянна лётаюць над Манрэалем, атрымалі кодавае імя «пераможца».

Аднак на агульны малюнак злачыннасці не змаглі зрабіць уплыў навет «пераможцы». Крымінальны свет горада дзейнічае арганізавана. Кіруюць ім часта «майстры» амерыканскай мафіі, якая стварыла на канадскай зямлі працвітаючыя філіялы. Джэнтэльмены ўдачы злёгку змянілі некаторыя метады сваёй дзейнасці, частку аперацый пачалі праводзіць толькі ноччу. Манрэаль па-ранейшаму карыстаецца няпэўнай славай чацвёртага па ўзроўню злачыннасці горада ў Паўночнай Амерыцы — пасля Чыкага, Нью-Йорка і Дэтройта.

ПАРФУМА Ў СВІНЕЙ

Нярэдкія выпадкі, калі ў вялікім свінарніку паміж жывёлінамі ўзнікаюць спрэчкі, а часам і бойкі, што прыводзяць да цяжкіх вынікаў (для фермера). Назіранні за паводзінамі свіней паказалі, што яны праяўляюць дружалюбнасць або варожасць у залежнасці ад таго, падабаецца ці не падабаецца ім пах суседа. Паводле даных баварскага інстытута жывёлагадоўлі (ФРГ), апырсканыя «духамі» свінні ўжо не адрозніваюць адна адну па запаху і настроены таму вельмі дружалюбна.

Факты — рэч упартая, але людзі бываюць яшчэ больш упартыя.